

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ÜÇÜNCÜ DAİRE

KLIMOVA VE DİĞERLERİ / RUSYA DAVASI

(Başvuru no. 33421/16 ve diğer 6 başvuru - ekteki listeye bakınız)

KARAR

Madde 8 - Özel hayat - Reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmekten dolayı yürütülen idari yaptırım işlemleri çerçevesinde, güvenlik güçleri tarafından bir başvuranın ağ hesabına ve yönettiği sosyal ağ topluluğuna ilişkin sosyal ağ platformundan kullanıcı verilerinin toplanması - Kötüye kullanıma karşı yeterli güvencelerin bulunmaması - Hassas veriler de dahil olmak üzere büyük miktarda kişisel verinin uzun bir süre boyunca toplanması, müdahaleyi müdahaleci hale getirmiş ve caydırıcı bir etki yaratmıştır - Müdahale "demokratik bir toplumda gerekli" değildir

Madde 10 - İfade özgürlüğü - Başvuranların bazılarının (kendileri veya başkaları tarafından yazılan) sosyal ağ gruplarında veya yönettikleri topluluklarda yayınladıkları içerikle bağlantılı olarak idari suçtan mahkûmiyet ve/veya "küçükler arasında eşcinselliği teşvik ettikleri" gerekçesiyle web sitelerinin veya web sayfalarının engellenmesi - Macatê / Litvanya [BD] davasında belirtilen ilkeler uygulanmıştır. Litvanya [GC] başvurusu - Yalnızca cinsel yönelim mülahazalarına dayanan haksız kısıtlamalar - Yayınların çocukların büyümesi ve gelişmesi için uygunsuz veya zararlı olduğunu düşünmek için bir dayanak yok - İtiraz edilen tedbirler, çocukların aynı cinsiyetten ilişkileri esasen farklı cinsiyetten ilişkilere eşdeğer olarak tasvir eden bilgilere erişimini sınırlamayı amaçladığı ölçüde 10. Madde ile uyumlu değildir - İki başvuranın kullanıcılar tarafından yayınlanan içerik nedeniyle idari bir suçtan mahkum edilmesi, önceden içerik denetimi olmaksızın, oluşturdukları ve yönettikleri sosyal ağ gruplarında veya topluluklarda, iç hukukun geniş ve öngörülemez yorumuna ve uygulamasına dayanarak - İlgili yasal hüküm, başvuranların, yayınlanan üçüncü taraf içeriğinin silinmemesinin sonuçlarını makul bir ölçüde öngörmelerine izin vermemiştir - Müdahale "yasaya uygun" değildir

Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkemeyi bağlamaz.

STRASBOURG

4 Şubat 2025

KESİNLEŞME

04/05/2025

Bu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleşmiştir.

Editöryal revizyona tabi tutulabilir .

Karar deepL ile çevrilmiş ve Kaos GL tarafından düzeltmeler yapılmıştır, resmi çeviri değildir.

Klimova ve Diğerleri / Rusya davasında,

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Üçüncü Daire), aşağıdaki üyelerden oluşan bir Daire olarak görev yapmaktadır:

Ioannis Ktistakis, *Başkan*,
Peeter Roosma,
Lətif Hüseynov,
Darian Pavli,
Andreas Zünd,
Diana Kovatcheva,
Úna Ní Raifeartaigh, *yargıçlar*,

ve Olga Chernishova, *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı*,

Aşağıdaki hususları göz önünde bulundurarak

Ekteki tabloda listelenen altı Rus vatandaşı ("başvuranlar") tarafından İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Rusya Federasyonu aleyhine ekteki tabloda belirtilen çeşitli tarihlerde Mahkeme'ye yapılan başvurular (no. 33421/16, 8156/20, 32416/20, 39855/20, 10497/21, 33277/21 ve 46226/21)

Tüm başvurularda başvuranların ifade özgürlüğü ve cinsel yönelim nedeniyle ayrımcılığa uğramama haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkin şikâyetlerin Rusya Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesine; 39855/20, 10497/20 numaralı başvurularda adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin şikâyetlerin Rusya Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesine karar vermiştir. 39855/20, 10497/21 ve 33277/21 sayılı başvurularda adil yargılanma hakkının; 39855/20 sayılı başvuruda özel hayata saygı hakkının; 46226/21 sayılı başvuruda etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ve başvuruların geri kalanının kabul edilemez olduğuna karar vermiştir;

33421/16, 39855/20 ve 10497/21 numaralı başvurularda Hükümet tarafından sunulan görüşler;

başvuranlar tarafından sunulan görüşler;

Bölüm Başkanı tarafından 8156/20, 32416/20, 33277/21 ve 46226/21 sayılı başvurularda müdahil olmasına izin verilen Rus LGBTİ hakları sivil toplum kuruluşu Sphere Foundation tarafından sunulan görüşler;

32416/20 sayılı başvuruda anonimlik kararı;

Bölüm Başkanı'nın, Mahkeme İçtüzüğü'nün 29 § 2 maddesini kıyasen uygulayarak, Mahkeme'nin seçilmiş yargıçlarından birini *ad hoc* yargıç olarak atama kararı (bkz. Kutayev / Rusya, no. 17912/15, §§ 5-8, 24 Ocak 2023);

Görüşmeler 14 Ocak 2025 tarihinde özel olarak gerçekleştirilmiştir,

Söz konusu tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı sunar:

GİRİŞ

1. Dava, başvuranların "reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettikleri" gerekçesiyle idari bir suçtan mahkum edilmeleri ve/veya web sitelerinin veya sosyal ağ sitelerindeki web sayfalarının engellenmesiyle ilgilidir. Bir başvuru (no. 39855/20 (Bayan Tsvetkova)) da başvuranın kişisel sosyal ağ hesabına ve yönettiği sosyal ağ topluluğuna ilişkin kullanıcı verilerinin güvenlik hizmetleri tarafından toplanmasıyla ilgilidir.

OLGULAR

2 Hükümet başlangıçta Rusya Federasyonu'nun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ndeki eski Temsilcileri Bay M. Galperin ve Bay A. Fedorov tarafından temsil edilmiş, daha sonra ise bu görevdeki halefleri Bay M. Vinogradov tarafından temsil edilmiştir.

3. Dava olayları aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

I. KLIMOVA / RUSYA (BAŞVURU NO. 33421/16)

4. Başvuran Bayan Klimova bir gazeteci ve LGBT gençler için çevrimiçi bir destek projesi olan "Children-404. LGBT gençler" ("*Дети-404. ЛГБТ-поддержка*") adlı internet destek projesinin kurucusudur. Bu isim internetteki "Hata 404 - Sayfa bulunamadı" hata mesajına atıfta bulunuyor ve LGBTİ ergenlerin görünmezliğine ve Rusya'nın LGBTİ hoşgörüsüz ortamında yaşadıkları özel sorunlara gönderme yapıyor. Projenin internet sitesinin ve sosyal paylaşım sitesi VKontakte'de (VK) gençlerin LGBTİ sorunlarını tartışmaları ve birbirlerini desteklemeleri için bir alan sağlayan özel bir çevrimiçi topluluğun yöneticisiydi.

5VK topluluğunun yöneticisi sıfatıyla başvuran, topluluk kullanıcılarından gelen "mektupları" ön moderasyondan geçirdikten sonra topluluğun herkese açık web sayfasında yayınlamış ve kullanıcılar tarafından yayınlanan yorumları yayınladıktan sonra denetlemekten sorumlu olmuştur.

6. Topluluk kuralları, ister geleneksel ister geleneksel olmayan herhangi bir cinsel davranışta bulunma eyleminin tartışılmasının veya teşvik edilmesinin yasak olduğunu belirtiyordu. Homofobik, transfobik, kadın düşmanı, yaşçı veya yabancı düşmanı ifadelerde bulunmak; küfürli dil kullanmak veya hakaret etmek; şiddet çağrısı yapmak; trollemek (kasıtlı olarak sıkıntı yaratmak) veya herhangi bir hiper bağlantı eklemek gibi başkalarının duygularını küçümseyen veya mağduru suçlayan yorumlar yayınlamak da yasaktı. Kurallar ayrıca bunun bir flört topluluğu olmadığını ve bu nedenle flört reklamlarının veya buluşma tekliflerinin yasak olduğunu vurgulamıştır.

A. Başvurana karşı idari yaptırım işlemleri

7. 18 Kasım 2014 tarihinde, Rus telekomünikasyon düzenleyicisi (Roskomnadzor), başvurayı İdari Suçlar Kanunu'nun 6.21 § 2 maddesi ("CAO", bkz. Aşağıdaki 87. ve 88. paragrafları) uyarınca idari bir suçla itham etmiştir. Roskomnadzor, Genç Muhafızlar (hükümet yanlısı parti Birleşik Rusya'nın gençlik kanadı) da dahil olmak üzere vatandaşlardan ve derneklerden VK topluluğu "Children-404. LGBT gençler" topluluğu hakkında. Bu kişiler, başvuran tarafından yönetilen topluluğun kamuya açık web sayfasının, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmeyi amaçlayan materyaller içerdiğini iddia etmişlerdir. Özellikle, web sayfasında

- genç bir erkekten gelen ve ergenlik döneminde yaşadığı kendini tanımlama deneyimini ve eşcinsel olmaktan ve bir erkek arkadaşına sahip olmaktan gurur duymayı nasıl öğrendiğini anlatan bir mektup;
- genç bir adamın gey olmaktan gurur duyduğunu ve gey gençlerin özel olduğunu söylediği bir video;
- bir genç kızın bir kızla ilk romantik buluşma deneyimini anlattığı mektup;
- eşcinsel ergen çocuğunu azarlayan bir anneyi eleştiren ve çocuğuna eşcinselliği hakkındaki olumsuz yorumlarını dikkate almamasını veya bunlarla dalga geçmesini tavsiye eden kullanıcı yorumları;
- ABD'ye taşınan eşcinsel bir gence mutluluk dileyen ve ABD'de eşit hakların verilmesinden ziyade kazanıldığını belirten bir kullanıcının yorumu;
- eşcinsellerin cinsel yönelimlerini seçmediklerini söyleyerek kendilerini haklı çıkarmak zorunda olmadıklarını belirten bir kullanıcının yorumu: cinsel yönelim özel bir konudur ve kimsenin başkalarını farklı oldukları için suçlamaya hakkı yoktur;
- kullanıcılarının cinsel yönelimi dini inançlarıyla bağdaşmadığı için kendini suçlu hisseden eşcinsel bir gence dini inançlarından vazgeçmesini tavsiye eden; dini inançların seçilebileceğini ancak cinsel yönelimin seçilemeyeceğini ve sevgiyi cezalandıran bir Tanrı'nın değersiz olduğunu söyleyen yorumları.

8. Belirtilmeyen bir tarihte, idari suç dosyası karara bağlanmak üzere bir sulh ceza hakimine gönderilmiştir. Dosyada, Genç Muhafızlar tarafından görevlendirilen bir psikolog olan Bayan M. tarafından hazırlanan 6 Aralık 2014 tarihli bir bilirkişi raporu yer almıştır. Bayan M., yukarıdaki 7 paragrafında açıklanan materyalin eşcinselleri kendilerini kabul etmeye ikna etmeyi ve onlara mutlu bir yaşam ve LGBT topluluğunun desteği için umut vermeyi amaçladığını tespit etmiştir. Hedef kitle arasında yaygın olan intihar girişimlerinin önlenmesine katkıda bulunmuştur. Amaçları iyi olsa da, mesajını iletme için kullandığı araçlar eşcinselliğin açık ve örtülü tanıtımını içeren unsurlar içerdiğinden yetersizdi. Rapor, materyalin çok tehlikeli olduğunu, çünkü eşcinsel ilişkileri normun bir varyantı olarak sunmaya ve "günahı meşrulaştırmaya" çalıştığını söyledi. Bu tür materyaller, eşcinsel

bireyleri, sosyal olarak reddedilmelerinin üstesinden gelebilmek için, sosyal olarak kabul edilebilir görülen sınırların dışına çıkmaya teşvik ediyordu. Dahası, bu materyal çocukların ve gençlerin geleneksel olmayan cinsel ilişkilere ilgi duymalarını ve geleneksel olmayan bir cinsel zihniyet geliştirmelerini sağlayabilirdi. Eşcinsellere ve eşcinsel ilişkilere dair olumlu bir imaj sunmuştur. Ayrıca, geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpıtılmış bir imaj yaratmıştır. Son olarak, LGBT topluluğunu "normal, zeki ve eğitimli insanlardan" oluşan ve bu nedenle toplumun geri kalanından daha çekici olarak tanımladı.

9. Başvuran, psikiyatrist Bay V. tarafından hazırlanan 18 Aralık 2014 tarihli bilirkişi raporunu sulh hâkimine sunmuştur. Bay V., yukarıda7 paragrafında açıklanan materyalin erotik veya pornografik içerik, cinsel ilişki önerileri, reşit olmayanlar arasındaki cinsel ilişkilerin teşviki veya cinsel veya cinsiyet kimliği, cinsel gelişim veya cinsiyet rolü tanımlaması hakkında çarpıtılmış bilgiler içermediğini tespit etmiştir. Ayrıca, geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin geleneksel olanlardan daha iyi olduğuna dair fikirler gibi herhangi bir eşcinsellik teşviki de içermemektedir. İhtilaflı mektupların ve bu mektuplara yapılan yorumların yazarları, cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleri ile ilgili mücadeleleri ve başkalarının homofobik hoşgörüsüzlüğü ile bağlantılı olarak duygusal ve psikolojik destek istemiş ve vermişlerdir. VK topluluğu "Children-404. LGBT gençler" topluluğu farklılıklara saygı, insan hakları ve karşılıklı destek fikirlerini desteklemiştir. Sorunlu gençleri akranlarından veya profesyonellerden yardım almaya teşvik etmiş ve çevrimiçi psikolojik danışmanlık da dahil olmak üzere bu tür yardım arama yolları sağlamıştır. Bu nedenle, özellikle profesyonel psikolojik yardımın kolay erişilebilir olmadığı uzak bölgelerde gençler arasında intiharın önlenmesine katkıda bulunmuştur.

10. Duruşmada sorulan bir soru üzerine Bay V. bulgularını doğrulamış ve topluluğun sayfasında geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkiler arasında herhangi bir karşılaştırma ya da eşcinsel olmanın heteroseksüel olmaktan daha iyi olduğuna dair herhangi bir ifade bulunmadığını eklemiştir. "Çocuklar-404. LGBT gençler", zor durumdaki LGBTİ gençlere psikolojik destek sağlama konusunda uzmanlaşmış Rusça dilindeki tek çevrimiçi projeydi. Kuşkusuz toplumsal faydası nedeniyle bu projeyi sürdürmek çok önemliydi.

11. Başvuran ayrıca, yukarıda9 paragrafında belirtilenlere benzer bulgular içeren aşağıdaki bilirkişi raporlarını da Sulh Ceza Hakimliği'ne sunmuştur:

- bir psikiyatrist olan Bay I. tarafından hazırlanan 22 Aralık 2014 tarihli bir rapor;
- psikolog Bayan T. tarafından hazırlanan 6 Şubat 2015 tarihli rapor; ve
- üç psikologdan oluşan bir heyet tarafından hazırlanan 10 Mart 2015 tarihli bir rapor.

Bayan T. özellikle ihtilaflı materyalin cinsel ilişkilerle ilgili herhangi bir tartışma içermediğini ve eşcinsel gençlerin duygusal ve psikolojik

mücadelelerine odaklandığını vurgulamıştır. İncelenen materyal geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin çekiciliğini teşvik eden herhangi bir bilgi içermiyordu. Bay I. ve Bayan T. ayrıca, eşcinsel ilişkilerin heteroseksüel ilişkilerden daha iyi olduğunu iddia etmek bir yana, söz konusu materyalin tam tersine, hoşgörüsüzlük ve ayrımcılık gibi eşcinsellerin karşılaştığı zorlukları gösterdiğini gözlemlemişlerdir. Son olarak, uzman psikologlardan oluşan panel, yazarların motivasyonunun, kendilerini kabul etme ve aileleri ve akranları tarafından kabul edilme konusunda yaşadıkları zorluklar için psikolojik destek aramak olduğunu ve başkalarını eşcinsel olmaya ikna etmek gibi bir niyetlerinin olmadığını tespit etmiştir.

12. 3 Ağustos 2015 tarihinde, Novyy Tagil Dzerzhinskiy Bölgesi 5. Mahkeme Dairesi Sulh Hâkimi, başvurunu "reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmeye yönelik kamusal faaliyetler" (CAO Madde 6.21 § 2, bkz. aşağıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları) idari suçundan suçlu bulmuş ve 50.000 Rus Rublesi (RUB) (o tarihte yaklaşık 757 Euro) para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, başvuranın VK topluluğunun yöneticisi sıfatıyla "Children-404. LGBT gençler" adlı VK topluluğunun yöneticisi sıfatıyla, kullanıcıların gönderilerini yayınladığını ve kullanıcıların eşcinselliği teşvik eden yorumlarını silmediğini tespit etmiştir. Bayan M.'nin uzman raporuna dayanarak (bkz. yukarıdaki⁸ paragrafı), Sulh Hakimi, yukarıdaki⁷ paragrafında açıklanan materyalin geleneksel olmayan cinsel ilişkilere dair olumlu bir imaj verdiğini tespit etmiştir. Bu materyal, çocuklarda eşcinsel olmanın iyi bir şey olduğu ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin geleneksel olanlardan daha üstün olduğu ve dini inançlardan daha önemli olduğu fikrini uyandırabilecek nitelikteydi. Dolayısıyla söz konusu materyal, küçüklerde geleneksel olmayan bir cinsel yönelim yaratmayı, geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin çekiciliğini teşvik etmeyi ve geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpık bir imaj yaratmayı amaçlamıştır.

13 Başvuran temyize gitmiştir. İtiraz gerekçelerinde, diğer hususların yanı sıra, Sulh Ceza Hakiminin, Anayasa Mahkemesinin 23 Eylül 2014 tarihli kararının gerektirdiği şekilde, LGBT konularında "bilgi sağlamak" ile eşcinselliğin "teşvik edilmesi" arasında bir ayırım yapmaya çalışmadığını belirtmiştir (özet için bkz. Bayev ve Diğerleri / Rusya, no. 67667/09 ve 2 diğerleri, § 25, 20 Haziran 2017). Söz konusu VK topluluğu, LGBTI gençlere karşılaştıkları zorlukları tartışabilecekleri bir alan sağlamıştır; eşcinselliği teşvik etmemiştir. Eşcinselliği teşvik etme niyeti olduğu da kanıtlanmamıştır (bkz. Anayasa Mahkemesi'nin 23 Eylül 2014 tarihli kararı, *yukarıda anılan* Bayev ve Diğerleri, § 25). Niyeti, sorunlu LGBTI gençlere psikolojik destek sağlamaktı.

1430 Kasım 2015 tarihinde, Nizhny Tagil Dzerzhinskiy Bölge Mahkemesi, temyiz üzerine mahkûmiyet kararını onamış ve kararın yasal, iyi gerekçelendirilmiş ve haklı olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme, başvuranın eşcinsellik hakkında basit bir bilgi verme eyleminin "teşvik" unsurları

taşıyabileceğini anlaması gerektiğini de eklemiştir. Başvuranın sunduğu bilirkişi raporları eylemlerinde herhangi bir suç unsuru *bulunmadığını* kanıtlayamamıştır. Bunlar sadece toplumda hangi eylemlerin eşcinselliğin teşvik edilmesi olarak değerlendirilebileceği konusunda farklı görüşler olduğunu göstermiştir.

B. VK topluluğunun ve web sitesinin engellenmesi

1. VK topluluğunun engellenmesi

15 7 Mayıs 2014 tarihinde Barnaul savcısı, VK topluluğunun web sayfası "Children-404. LGBT gençler" web sayfasının ve dört ilgisiz VK web sayfasının (bir eşcinsel buluşma web sayfası ve bir eşcinsel pornografi web sayfası dahil) Rusya'da yayılmasının yasaklanması için mahkemeye başvurmuştur. Savcı, web sayfalarının reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiğini iddia etti. Bu web sayfalarından alınmış 146 sayfalık ekran görüntüsü eklemiştir.

16 7 Ağustos 2015 tarihinde Barnaul Tsentralnyy Bölge Mahkemesi, savcı tarafından atıfta bulunulan beş VK web sayfasının içeriğini ve VK topluluğunun "Children-404. LGBT gençler" web sayfası da dahil olmak üzere beş VK web sayfasının içeriğini, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği gerekçesiyle Rusya'da yayılmaktan men etti. Bölge Mahkemesi, beş web sayfasının her birinin içeriğini ayrı ayrı incelemeksizin, cinsel organ ve erkeklerle seks yapan erkeklerin fotoğraflarını içerdiklerini tespit etmiştir. Ayrıca, aynı cinsiyetten kişilerle buluşma ve eşcinsel seks tekliflerinin yanı sıra "eşcinsel olmakta sorun yok" gibi ifadeler de içeriyordu. Web sayfalarına erişim sınırsızdı ve bu nedenle çocuklar tarafından erişilebilirdi. Bu tür bilgilere tek bir kez maruz kalmak bile çocukların cinsel kimliklerine ve psikolojik ve ahlaki gelişimlerine zarar vermiştir. Mahkeme, Bilgi Yasası'nın 15.1 maddesine dayanmıştır (bkz. Aşağıdaki 90. paragrafı).

17 Başvuran duruşma hakkında bilgilendirilmemiş ve kararı ancak 21 Eylül 2015 tarihinde, web sayfasının engellenmesinden sonra öğrenmiştir. İtiraz başvurusunda bulunmuştur. İtiraz gerekçeleri arasında yargılama hakkında bilgilendirilmediği ve yargılamaya katılamadığı yer almaktadır. Ayrıca, savcı tarafından sunulan 146 sayfalık ekran görüntülerinin "Çocuklar-404. LGBT gençler" web sayfasından herhangi bir ekran görüntüsü içermediğini iddia etti. LGBT gençler" web sayfasından herhangi bir ekran görüntüsü veya bu web sayfasının içeriği hakkında başka herhangi bir bilgi içermediğini iddia etmiştir. Bölge Mahkemesi aslında bu web sayfasının içeriğini incelememiş ve bu web sayfasında yayınlanan hangi bilgileri sorunlu bulduğunu ve küçükler arasında eşcinselliği ne şekilde teşvik ettiğini belirtmemiştir.

18. Başvuran aşağıdaki bilirkişi raporlarını sunmuştur:

- bir psikolog olan Bayan T. tarafından hazırlanan 6 Şubat 2015 tarihli bir rapor (bkz. yukarıdaki 11 paragrafı);

- üç psikologdan oluşan bir heyet tarafından hazırlanan 10 Mart 2015 tarihli bir başka rapor (bkz. yukarıdaki 11 paragrafı); ve
- bir psikiyatrist olan Bay V. tarafından hazırlanan 20 Aralık 2015 tarihli bir başka rapor.

Bay V. esasen yukarıda 9. ve 10. paragraflarında açıklanan sonuçlarını tekrarlamıştır.

19. 13 Ocak 2016 tarihinde Altay Bölge Mahkemesi, 7 Ağustos 2015 tarihli kararı temyizde onamış ve kararı hukuka uygun, gerekçeli ve haklı bulmuştur. Mahkeme, özellikle, dava dosyasının VK topluluğunun web sayfasından bir ekran görüntüsü içerdiğini "Çocuklar-404. LGBT gençler" web sayfasından bir ekran görüntüsü içerdiğine ve bu ekran görüntüsünün reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik eden bilgiler içerdiğine karar vermiştir. Bölge Mahkemesi daha fazla ayrıntı vermemiştir. Ayrıca, 7 Ağustos 2015 tarihli kararın, söz konusu web sayfasının yöneticisi olarak sahip olduğu haklar da dâhil olmak üzere, başvuranın haklarını etkilemediğini ve kendisine herhangi bir yükümlülük getirmediğini tespit etmiştir. Bu nedenle, Bölge Mahkemesi'nin başvuruyu yargılamaya dahil etmesi veya duruşmaya davet etmesi gerekmemiştir.

20. Başvuran, Bölge Mahkemesi'nin atıfta bulunduğu dava dosyasındaki ekran görüntüsünün bir kopyasını sunmuştur. Ekran görüntüsünde "Çocuklar-404. LGBT gençler" projesinin açıklamasını içeriyordu:

"İnternette gezinirken bazen "404 - Sayfa Bulunamadı" mesajı alabilirsiniz. Toplumumuz LGBT gençlerin var olmadığına inanıyor; sanki gey, lezbiyen, biseksüel ve trans bireyler Mars'tan yetişkin olarak gelmişler gibi. Bu arada her yirmi Rus ailesinden birinde LGBT bir çocuk büyüyor: onlar görünmez 404-çocuklar.

Çevrelerindeki homofobik insanların nefreti gençlerin hayatını cehenneme çeviriyor, onları psikolojik olarak travmatize ediyor ve bazen de öldürüyor.

LGBT-gençler homofobinin en savunmasız görünmez kurbanlarıdır. İnsanlar, durun. Onları dinleyin. Onlar sizin çocuklarınız. Kim bilir, belki burada çocuğunuzdan gelen bir mektup görürsünüz."

Mektupta ayrıca psikologların ve avukatların iletişim bilgileri ile VK topluluğunun kuralları da yer alıyordu (bkz. Yukarıdaki 6. paragraf).

21 15 Haziran 2016 tarihinde Altay Bölge Mahkemesi hâkimi, başvuran tarafından yapılan temyiz başvurusunu incelenmek üzere bu mahkemenin Başkanlık Divanına göndermeyi reddetmiştir.

2225 Temmuz 2016 tarihinde Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi hâkimi, başvuranın temyiz başvurusunu incelenmek üzere Yüksek Mahkeme Hukuk Dairesine göndermeyi reddetmiş ve yargılamanın sonucunu etkileyecek önemli bir maddi hukuk veya usul hukuku ihlali bulunmadığını tespit etmiştir.

23 VK topluluğu "Çocuklar-404. LGBT gençler" adlı web sitesine Rusya'da erişilemiyor.

2. *Web sitesinin engellenmesi*

245 Kasım 2015 tarihinde Barnaul savcısı mahkemeye başvurarak "Children-404. LGBT gençler" internet sitesinin reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği iddiasıyla Rusya'da yayılmasının yasaklanması talebiyle mahkemeye başvurmuştur.

25 Başvuran, mahkemeye aşağıdaki bilirkişi raporlarını sunmuştur:

- bir psikolog olan Bayan T. tarafından hazırlanan 29 Mart 2016 tarihli bir rapor; ve
- bir psikiyatrist olan Bay V. tarafından hazırlanan 22 Mart 2016 tarihli bir rapor.

Bu raporlar, önceki uzman raporlarıyla aynı bulguları içermektedir (bkz. yukarıdaki9 -11 ve18 paragrafları).

26. Duruşma sırasında başvuran, savcıdan, küçükler arasında eşcinselliği teşvik eden bilgileri belirtmesini istemiştir. Savcı, söz konusu internet sitesindeki tüm bilgilerin bunu yaptığını söylemiştir.

27. 13 Nisan 2016 tarihinde Barnaul Tsentralnyy Bölge Mahkemesi "Children-404. LGBT gençler" internet sitesinin içeriğinin, Bilgi Edinme Yasası'nın 15.1. maddesine atıfta bulunarak, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği gerekçesiyle Rusya'da yayılmasını yasaklamıştır (bkz. aşağıdaki90 paragrafı). Mahkeme, söz konusu internet sitesinde yayınlanan bilgilerin çocukların cinsel kimliklerinin gelişimine ve psikolojik ve ahlaki gelişimlerine zararlı olduğunu, çünkü geleneksel olmayan bir cinsel zihniyet geliştirmelerine neden olabileceğini tespit etmiştir. Daha fazla gerekçe sunmamış veya internet sitesinde yayınlanan hangi bilgileri sorunlu bulunduğunu belirtmemiştir.

2822 Haziran 2016 tarihinde Altay Bölge Mahkemesi, Bölge Mahkemesinin kararını temyizde onamış ve kararın hukuka uygun, iyi gerekçelendirilmiş ve haklı olduğunu tespit etmiştir. Başvuranın iddialarının aksine, dava dosyasında ihtilaflı internet sitesinden bir ekran görüntüsü yer almıştır. Bu ekran görüntüsü, küçükler arasında eşcinselliği teşvik eden bilgiler içeriyordu. Bölge Mahkemesi, ekran görüntüsünün içeriği hakkında daha fazla ayrıntı vermemiştir. Ayrıca, web sitesinin herkes tarafından erişilebilir olduğunu ve herhangi bir kayıt veya şifre gerektirmediğini belirtmiştir.

29. Başvuran temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran, *diğer hususların yanı sıra*, dava dosyasındaki tek ekran görüntüsünün "Children-404. LGBT gençler" projesinin amacının LGBT gençlere destek vermek olduğunu ve bu proje için profesyonel psikolog ve avukatların çalıştığını belirten bir açıklama içerdiğini ileri sürmüştür. Bilgiler sadece başı dertte olan LGBT gençlere nereden yardım alabileceklerini söylüyordu ve eşcinselliği teşvik etmiyordu.

30 20 Ocak 2017 tarihinde Altay Bölge Mahkemesi hâkimi, başvuran tarafından yapılan temyiz başvurusunu incelenmek üzere bu mahkemenin Başkanlık Divanına göndermeyi reddetmiştir. Bölge Mahkemesinin hangi

bilgileri sorunlu bulunduğunu belirtmemiş olması, kararının hukuka aykırı olduğu anlamına gelmemektedir. Bölge Mahkemesi, davayı karara bağlamadan önce web sitesinin içeriğini incelemiştir.

3128 Haziran 2017 tarihinde Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi hâkimi, başvuranın temyiz başvurusunu incelenmek üzere Yüksek Mahkeme Hukuk Dairesine göndermeyi reddetmiş ve yargılamanın sonucunu etkileyecek önemli bir maddi hukuk veya usul hukuku ihlali bulunmadığını tespit etmiştir.

32 "Çocuklar-404. LGBT gençler" web sitesi Rusya'da erişilemez durumda.

II. YEDEMSEKIY / RUSYA (BAŞVURU NO. 8156/20)

33. Başvuran Bay Yedemskiy, 1997 yılında kurulan ve Rusya'daki en eski ve en büyük LGBTİ temalı web sitelerinden biri olan www.gay.ru web sitesinin kurucusu ve sahibiydi. Başvurana göre, web sitesi 160.000.000'dan fazla tekil ziyaretçi çekmiş ve günde 40.000'e varan görüntüleme sayısına ulaşmıştır. Sitede "Toplum", "Sanat", "İnsanlar", "Bilim" ve "Yaşam Tarzı" gibi bölümler yer alıyor ve siyasi, sosyal ve kültürel hayata ilişkin haber, yorum ve incelemeler yayınlanıyordu. Ayrıca LGBTİ toplumundan haberlere ve eşcinsel hakları hareketine ilişkin bilgilere de yer verdi. Web sitesi "18+" içerik derecelendirmesi ile işaretlenmiştir.

3416 Ekim 2017 tarihinde Khakassiya savcısı, Bilgi Edinme Yasası'nın 15.1 maddesi (bkz. aşağıdaki90 paragrafı) ve Çocukları Koruma Yasası'nın 5(2) maddesi (bkz. Bayev ve *Diğerleri*, yukarıda *anılan*, § 32) uyarınca www.gay.ru web sitesinin içeriğinin Rusya'da yayılmasının yasaklanması için mahkemeye başvurmuştur. Savcı, küçükler arasında eşcinselliği teşvik ettiğini iddia etmiştir. Özellikle, çocuklarda ve gençlerde ilgi uyandırabilecek ve geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpık bir imaj yaratabilecek "aynı cinsiyetten ilişkilere girme olasılığı hakkında bilgi" içeriyordu. Reşit olmayanlarda, sağlıkları için gerçek bir risk oluşturacak eşcinsel ilişkilere girme arzusu yaratabilir. Ayrıca psikolojik, ahlaki, ruhsal ve fiziksel gelişimlerine zarar verebilir ve aile değerlerini zedeleyebilir. Bilgiler herkesin erişimine açıktı ve herhangi bir kısıtlama olmaksızın kopyalanabilir ve paylaşılabildi. Bu bilgilerin yayılmasının yasaklanması, anayasal düzenin temelini, ahlakı, sağlığı, reşit olmayan çocukların haklarını ve meşru menfaatlerini ve ulusal güvenliği korumak için gerekliydi. Savcı, "Yan Yana" LGBTİ film festivaliyle ilgili haber başlıklarını ve en sık tartışılan konuların bir incelemesini içeren web sitesinin iki ekran görüntüsünü sundu.

35. 15 Kasım 2017 tarihinde Khakassiya Altayskiy Bölge Mahkemesi, Bilgi Edinme Yasası'nın 15.1 maddesine atıfta bulunarak (bkz. aşağıdaki90 paragrafı) www.gay.ru web sitesinin içeriğinin Rusya'da küçükler arasında eşcinselliği teşvik ettiği gerekçesiyle yayılmasını yasaklamıştır. Dava

dosyasındaki materyallerden, savcının gay.ru web sitesinde reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik eden bilgiler keşfettiğini tespit etmiştir. Bu bilgiler herkes tarafından erişilebilir durumdaydı. Yasadışı eylemlerin ve idari suçların işlenmesini kolaylaştırabilir ve böylece çocukların fiziksel, entelektüel, psikolojik, manevi ve ahlaki gelişimlerini baltalayarak kamu yararına ve haklarına zarar verebilir. Kararda başka bir gerekçe sunulmamış veya söz konusu web sitesinde yayınlanan hangi bilgilerin sorunlu olduğu belirtilmemiştir.

36. Başvuran duruşma hakkında bilgilendirilmemiş ve kararı 29 Mart 2018 tarihinde, web sitesinin engellenmesinden sonra öğrenmiştir. adresindeki temyiz gerekçelerinde, duruşma tarihinin kendisine bildirilmediğini ve bu nedenle duruşmaya katılamadığını iddia etmiştir. Ayrıca, mahkemenin web sitesinin reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiğini gösteren herhangi bir uzman raporunu veya diğer kanıtları incelemeyi ileri sürmüştür. Mahkeme, Anayasa Mahkemesi'nin 23 Eylül 2014 tarihli kararının gerektirdiği şekilde, LGBT konularında tarafsız "bilgi sağlanması" ile eşcinselliğin "teşvik edilmesi" arasında bir ayrım yapmaya da çalışmamıştır (özet için bkz. Bayev ve Diğerleri, *yukarıda* anılan, § 25). Ayrıca, mahkeme yasadışı materyal ile yasadışı olduğu tespit edilmemiş materyal arasında ayrım yapmadığı için, web sitesinin tüm içeriğinin yasaklanması orantısız olmuştur ve bu nedenle Sözleşme'nin 10. maddesine aykırıdır. Başvuran ayrıca, web sitesinin iç hukukun gerektirdiği şekilde "18+" içerik derecelendirmesi ile açıkça işaretlendiğini savunmuştur.

37. 19 Temmuz 2018 tarihinde, Hakasya Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi, başvuranın itirazını incelemiş ve kararın hukuka uygun, iyi gerekçelendirilmiş ve haklı olduğunu tespit ederek onamıştır. Savcı tarafından sunulan ekran görüntülerini inceleyen mahkeme, sağlanan bilgilerin "tarafsız" olmadığını tespit etmiştir: geleneksel cinsel ilişkileri küçümseydiğini göstermiş, eşcinsel bir yaşam tarzını teşvik etmiş ve eşcinsel ilişkilere ilgi uyandırmayı amaçlamıştır. Söz konusu bilgilerin eşcinselliği teşvik ettiği mahkeme için o kadar açıktı ki bir bilirkişi raporuna gerek duyulmadı. Mahkeme ayrıca, başvuranın yasağın orantısız olduğu ve Sözleşme'nin 10. maddesine aykırı olduğu yönündeki iddiasını da ikna edici bulmamıştır. Mahkeme, insan hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının başkalarının hak ve özgürlüklerini ihlal edeceği durumlarda, bu hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına izin verilebileceğine hükmetmiştir. İçeriğin "18+" yaş sınırlaması işaretiyle işaretlenmesi yetersizdi çünkü bu işaret içerikle aynı yerdedi. Başvuran duruşma hakkında bilgilendirilmemiştir çünkü iletişim bilgileri dava dosyasında bulunan ekran görüntülerinde bulunamamıştır.

38 Temyiz başvurusunda başvuran, diğer hususların yanı sıra, Bölge ve Yüksek Mahkemelerin web sitesinde yayınlanan hangi bilgileri sorunlu bulduklarını belirtmediklerini iddia etmiştir.

39 15 Ocak 2019 tarihinde, Hakasya Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi hâkimi, başvuranın yaptığı temyiz başvurusunu incelenmek üzere bu mahkemenin Başkanlık Divanına göndermeyi reddetmiştir.

401 Ağustos 2019 tarihinde Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi hâkimi, başvuranın temyiz başvurusunu incelenmek üzere Yüksek Mahkeme Hukuk Dairesine göndermeyi reddetmiş ve yargılamanın sonucunu etkileyecek önemli bir maddi hukuk veya usul hukuku ihlali bulunmadığını tespit etmiştir.

41 Söz konusu web sitesine Rusya'da erişilememektedir.

III. V.C. / RUSYA (BAŞVURU NO. 32416/20)

42 2008 yılında başvuran V.C. VK'da "Gay Chelny" adında bir grup oluşturmuştur. Bu herkese açık bir gruptu. Üyeleri, flört reklamları da dahil olmak üzere kendi içeriklerini yayınlatabiliyorlardı. Başvurana göre, üyeliğinin sona erdiği 2010 yılına kadar bu grubun yöneticiliğini yapmıştır. Grup, kullanıcı tarafından oluşturulan içerik aracılığıyla onun katılımı olmadan işlemeye devam etmiştir. Ancak, bir dikkatsizlik sonucu iletişim bilgileri "Kişiler" bölümünde kalmıştır.

43 2009 yılında başka bir VK grubu olan "Gay Chelny RGC" 'yi kurmuştur. Bu kapalı bir gruptu: üyelik için başvurmak gerekiyordu ve yönetici başvuruyu kabul ya da reddedebiliyordu. İçerik sadece onaylı üyeler tarafından görülebiliyordu. Başvuru sahibine göre, grubun yöneticisi olarak sadece 18 yaşından büyük bireylerin üyelik başvurularını kabul ediyordu. Ayrıca VK grubunu düzenli olarak izleyerek ve kullanıcı tarafından oluşturulan hakaret içeren veya pornografik içerikleri kaldırarak grubu yönetmiştir.

44 Başvurana göre, grupların amacı, eşcinsellerin buluşabileceği ve birbirleriyle etkileşime geçebileceği bir platform sağlamaktır.

45 15 Ağustos 2019 tarihinde, Naberezhnye Chelny savcısı, başvuranı CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçla itham etmiştir (bkz. aşağıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları). Başvuran, her iki grubun web sayfalarında da reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik eden materyallerin bulunduğunu iddia etmiştir. Özellikle, "Gay Chelny" web sayfası ya on beş ile on yedi yaş arasındaki genç erkeklerden gelen ya da on altı ile yirmi iki yaş arasındaki genç erkeklere hitap eden "ilişki" reklamları taşıyordu. Ayrıca cinsel organların ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerde bulunan kişilerin fotoğrafları ve görüntüleri de vardı ve herkesin erişimine açıktı.

46. 30 Eylül 2019 tarihinde, Naberezhnye Chelny 6^(inci) Mahkeme Dairesi Sulh Hakimi, başvuranı CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçtan suçlu bulmuş (bkz. aşağıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları) ve 50.000 RUB (yaklaşık 714 EUR) para cezasına çarptırmıştır. Dava dosyasındaki materyallere dayanarak, "Gay Chelny" grubunun herkese açık olduğuna karar vermiştir. On biri on sekiz yaşın altında olmak üzere 291 üyesi vardı. On beş ile on yedi

yaş arasındaki genç erkeklerden gelen ya da on altı ile yirmi iki yaş arasındaki genç erkeklere yönelik "ilişki" reklamları ve cinsel içerikli içerikler içeriyordu. "Gay Chelny RGC" grubunun 279 üyesi vardı ve bunların dokuzu on sekiz yaşın altındaydı. Diğer gönderilerin yanı sıra aşağıdakileri de içeriyordu: "Herkese merhaba, fikrinizi öğrenmek istiyorum. Şehrimizde LGBT temalı bir kulüp olsa nasıl hissederdiniz? Fikrinizi yorumlarda paylaşın" ve "Homofobiyi durdurun, muhalefetten Rusya'da LGBT haklarının korunmasını desteklemesini istiyoruz." ifadeleri yer aldı. Bu yayınlar geleneksel manevi, ahlaki ve aile değerlerinin altını oymuş ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin çekiciliğini teşvik etmiştir. Bu grupların yöneticisi olarak başvuranın, eşcinsellik hakkında "bilgilendirmenin" bazı durumlarda eşcinselliğin "teşvik edilmesi" ile eşdeğer olabileceğini ve içeriğin çocuklar tarafından erişilebilir olabileceğini bilmesi gerekirdi.

47 Başvuran temyize gitmiştir. Sulh Ceza Hakiminin, söz konusu VK gruplarının reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik eden materyaller içerip içermediğine ilişkin bilirkişi raporu talebini reddetmesinden şikayetçi olmuştur. Ayrıca, 2010 yılında "Gay Chelny" grubunun üyesi olmaktan çıktığını ve bu nedenle o zamandan beri grubun yöneticisi olmadığını ileri sürmüştür. "Gay Chelny RGC", içeriği sadece üyeleri tarafından görülebilen ve çocuklara yönelik olmayan kapalı bir gruptu. Kendisi 18 yaşından küçüklerin üyelik başvurularını reddetmiştir. Ancak, kimlik belgelerini kontrol edemediği için üyelik başvurusunda verilen yaşın doğru olup olmadığını doğrulamak için hiçbir teknik aracı yoktu. Bu nedenle, üyelik başvurusu yaparken yaşları hakkında yalan söyleyen ve başvuru kabul edildikten sonra iddia ettikleri yaşı değiştirebilen 18 yaşından küçük kişileri dışlamak teknik olarak mümkün değildi. Sulh Hakimi bazı üyelerin 18 yaşından küçük olduğunu tespit etmiş olsa da, verilen yaşın doğru olup olmadığını kontrol etmemiştir. Dolayısıyla, grubun bazı üyelerinin 18 yaşından küçük olduğuna dair bir kanıt bulunmamaktadır. Ayrıca, Sulh Ceza Hakimi, web sayfalarında yayınlanan hangi bilgilerin eşcinselliğin teşviki anlamına geldiğini belirtmemiştir. Eşcinsel kişileri bir araya getiren çevrimiçi bir grup oluşturma gerçeği, idari bir suç teşkil etmemiştir. Başvuran, başkaları tarafından yayınlanan içerikten sorumlu bulunmuştur. "Gay Chelny RGC" web sayfasındaki gönderileri yayınlandıktan sonra denetlemesine rağmen, zaman yetersizliği nedeniyle şüpheli içerikleri her zaman hemen kaldıramamıştır. Her halükarda, flört ilanlarının yayınlanması eşcinselliğin teşvik edilmesi anlamına gelmiyordu.

48 30 Ekim 2019 tarihinde, Naberezhnye Chelny Şehir Mahkemesi, temyiz üzerine verilen mahkûmiyet kararını onamış ve kararın hukuka uygun, makul ve gerekçeli olduğunu tespit etmiştir.

IV. TSVETKOVA / RUSYA (BAŞVURU NO. 39855/20 VE 10497/21)

A. İlk idari yaptırım işlemleri

49 . Başvuran Bayan Tsvetkova bir LGBTİ ve kadın hakları aktivistidir. "Yulya Tsvetkova" adında kişisel bir VK hesabına sahiptir ve "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" (Rusça'dan kelimesi kelimesine "Gizli Akşam Yemeği" olarak çevrilmiştir) adlı herkese açık bir VK topluluğunu yönetmektedir.

50. Diğer şeylerin yanı sıra aşağıdakileri de yayınladı:

- CAO'nun 6.21 § 2 Maddesini (bkz. aşağıdaki87 ve88 paragrafları) ayrımcı olduğu gerekçesiyle eleştiren ve eşcinselliğin teşvik edilmesinin işe yaramayacağını çünkü eşcinselliğin bir seçim olmadığı gibi bir hastalık ya da sapma da olmadığını belirten bir yazı;

- Habarovsk bölgesinde LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılığı izlemeye yönelik bir projenin başlatılması hakkında okuyucuları bilgilendiren, amaçlarını açıklayan ve homofobik nefret suçları veya ayrımcılık mağdurlarını isimsiz bir anket doldurmaya davet eden iki gönderi;

- küçük ve ücra bir kasabadan bir genç tarafından yazılmış bir açılma hikayesi;

- "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" VK topluluğunun amaçları hakkında iki gönderi: LGBTQIAP+ konularında bilgi vermek ve görüş alışverişinde bulunmak; bu topluluğu ilgilendiren etkinlikleri duyurmak; güvenliği, görünürlüğü ve kabulü teşvik etmek; akranlar arası destek için çevrimiçi bir güvenli alan oluşturmak da dahil olmak üzere LGBTİ bireyleri desteklemek; ve Habarovsk bölgesinde LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılığı izlemek;

- homofobik ayrımcılıkla karşılaşan öğretmenler için bir rehber;

- bir psikolog tarafından LGBTİ bir gencin kendini kabul etmesine ve sosyal reddedilmeden kurtulmasına nasıl yardımcı olunacağını ve intiharın nasıl önleneceğini açıklayan bir video.

518 Nisan ve 23 Mayıs 2019 tarihlerinde Federal Güvenlik Servisi Khabarovsk Bölge Ofisi ("FSB"), yukarıda 49 paragrafında bahsedilen ve reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiğinden şüphelenilen VK topluluklarının yöneticisinin kimliğini belirlemek için operasyonel arama faaliyetleri gerçekleştirmiştir. FSB, bu VK topluluklarının yöneticisinin başvuran olduğunu başarıyla tespit etmiş ve ev adresini belirlemiştir.

52. 30 Mayıs 2019 tarihinde FSB, VK şirketinden başvuranın kişisel VK hesabına ve "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" topluluğunun on bir üyesinin VK hesaplarına bağlı bir dizi kullanıcı bilgisini sağlamasını istedi. Talep, kayıtlar mevcut olduğu sürece bu hesaplara erişmek için kullanılan IP adreslerini, yetkisiz erişim raporlarını, teknik destek sorgularını, uygulanan hesap kısıtlamalarını ve telefon numaraları, e-posta adresleri, aile adları, ilk adlar ve şifreler gibi kullanıcı ayrıntılarında yapılan değişiklikleri içeriyordu.

Ayrıca, bu kullanıcılar tarafından hangi çevrimiçi toplulukların oluşturulduğu ve yönetildiği; özel olanlar da dahil olmak üzere hangi topluluklara üye oldukları ve hesap duvarlarında yayınlanan tüm içerikler hakkında bilgi istediler. Ayrıca FSB, "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" adlı VK topluluğunun yaratıcılarının ve yöneticilerinin kullanıcı bilgilerini, her bir üyenin kullanıcı bilgilerini belirten üye listesini ve her bir yayımla ilişkili zaman, IP adresi ve kullanıcı kimliğini belirterek yayınlanan tüm içeriği istedi. Talepte Bilgi Edinme Yasası'nın 10.1 maddesine (bkz. aşağıdaki⁸⁹ paragrafı) ve Operasyonel-Arama Faaliyetleri Yasası'na atıfta bulunulmuş, ancak son yasanın hangi hükmüne atıfta bulunulduğu belirtilmemiştir.

53. VK şirketi bu talebi 7 Haziran 2019 tarihinde yerine getirmiş ve Temmuz 2011 ile Haziran 2019 tarihleri arasındaki verileri sağlamıştır. Başvuranın ait olduğu topluluklara ve hesap duvarlarında yayınlanan içeriğe ilişkin veriler, *diğerlerinin yanı sıra*, başvuranın kişisel ilgi alanları, siyasi ve diğer inançları, mesleki ve sanatsal faaliyetleri ile sivil ve siyasi aktivizmi hakkında bilgiler ortaya koymuştur.

54. FSB, yukarıda⁵⁰ paragrafında açıklanan materyal hakkında, iki psikolog ve bir filologdan oluşan bir heyet tarafından verilen 9 ve 25 Eylül 2019 tarihli iki bilirkişi raporu elde etmiştir. Uzmanlar, ihtilaflı materyalin küçükler arasında eşcinselliği teşvik ettiği sonucuna varmıştır. Özellikle de LGBT topluluğuna dikkat çekmiştir. LGBT topluluğu üyelerinin çıkarlarının nasıl savunulacağına ilişkin açık ve spesifik talimatlar içeriyordu. Ayrıca, "LGBT" kısaltması birçok kez tekrarlanmıştır. Eşcinsel ilişkileri normun bir varyantı olarak sundu ve bunun geri kalmış ülkeler hariç tüm dünya tarafından kabul edildiğini iddia ederek Rusya'nın "geri kalmış" olduğunu çünkü eşcinselliğin orada normal kabul edilmediğini ima etti. Ayrıca, adında kışkırtıcı bir şekilde İncil'den referanslar kullanan "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" adlı LGBT çevrimiçi topluluğunun da tanıtımını yapmıştır. İncelenen tüm materyaller, bir bütün olarak değerlendirildiğinde, reşit olmayanlarda uygunsuz (eşcinsel) cinsel tutum ve davranışları şekillendirme ve aile değerlerini ve kendi yaşamlarına ve sağlıklarına verdikleri değeri zayıflatma potansiyeline sahipti. Gençlerin psikolojik olarak dengesiz oldukları düşünüldüğünde, söz konusu materyal onların dengesini bozabilir ve nevrotik bir kişilik oluşumuna katkıda bulunabilir. Özellikle de eşcinsel bir yaşam tarzına ilgi uyandırabilirdi. İhtilaflı materyalin, *diğerlerinin yanı sıra*, reşit olmayanlara yönelik olduğu içeriğinden açıkça anlaşılmaktadır.

55 . 21 Kasım 2019 tarihinde FSB, dosyayı polise devrederek başvuran hakkında idari bir suçtan dolayı işlem başlatmasını istemiştir. 22 Kasım 2019 tarihinde polis, başvuranı CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçla itham etmiş (bkz. aşağıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları) ve ardından davayı sulh ceza hâkimine devretmiştir.

56 . 13 Aralık 2019 tarihinde, Komsomolsk-on-Amur Tsentralnyy Bölgesi 33. Mahkeme Dairesi Sulh Hakimi, başvuranı CAO'nun 6.21 § 2 maddesi

uyarınca idari bir suçtan suçlu bulmuş (bkz. aşağıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları) ve 50.000 RUB (yaklaşık 714 EUR) para cezasına çarptırmıştır. Başvuranın, "Yulya Tsvetkova" adlı VK hesabının sahibi ve "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" adlı VK topluluğunun yöneticisi sıfatıyla, yukarıda⁵⁰ paragrafında açıklandığı üzere, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik eden materyaller yayınladığını tespit etmiştir. Yukarıda⁵⁴ paragrafında özetlenen bilirkişi raporlarına dayanmıştır. Ancak Sulh Hakimi, başvuran tarafından dağıtılan materyalin, geleneksel olmayan cinsel ilişkiler hakkında insanlara zorla bilgi vermeyi veya bu tür ilişkilere ilgi uyandırmayı amaçlamadığını söylemiştir.

57. 22 Ocak 2020 tarihinde Komsomolsk-on-Amur Tsentralnyy Bölge Mahkemesi, temyiz üzerine verilen mahkûmiyet kararını onamış ve kararı hukuka uygun, gerekçeli ve haklı bulmuştur. Mahkeme, CAO'nun 6.21 § 2 maddesi kapsamındaki suçu işlemek için yasadışı bilgi yaymanın yeterli olduğunu eklemiştir. Yayımların olumsuz sonuçlara yol açması gerekli değildi, bu nedenle küçüklerin geleneksel olmayan bir cinsel yönelime sahip olmalarına veya geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpık bir imaja sahip olmalarına yol açtığına dair herhangi bir kanıtı gerek yoktu. Mahkeme, Sulh Ceza Hakiminin eşcinselliği teşvik eden herhangi bir özel pasajdan bahsetmediğini kabul etmiştir. Bununla birlikte, Sulh Ceza Hakimi, ihtilafli materyalin eşcinselliği teşvik ettiğini ortaya koyan bilirkişi raporlarına dayandığı için bunun gerekli olmadığına karar vermiştir. Başvuran, kendisi tarafından yayılan materyale sınırsız sayıda gencin erişebileceğini anlamıştır.

B. İkinci idari yaptırım işlemleri

58. Temmuz 2019'da başvuran, VK topluluğu "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" web sayfasında 18+ yaş sınırlaması işareti olan iki gönderi yayınlamıştır:

- aşık olan ve olmayan, kendilerini ve cinselliklerini öğrenen ve homofobik bir toplumda yaşamakta zorlanan, aileleri tarafından reddedilmekten ve akranları tarafından zorbalığa uğramaktan korkan "genç abonelere" destek ifade eden bir gönderi. Yazıda bu gençlerin yalnız olmadıkları belirtilerek cesur olmaları, kendileri olmaları ve umutsuzluğa kapılmamaları çağrısında bulunuldu;

- "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" topluluğunun cinsiyet, yaş, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine bakılmaksızın herkese açık olduğunu ve kapsayıcılığı ve ayrımcılığa karşı olduğunu belirten bir gönderi.

592 Temmuz 2020 tarihinde başvuran, CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçla suçlanmıştır (bkz. aşağıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları).

60. Polis daha sonra davayı bir sulh ceza hâkimine devretmiştir. Polis, psikolog ve dilbilimcilerden oluşan bir heyet tarafından hazırlanan 19 Haziran 2020 tarihli bir bilirkişi raporu sunmuştur. Uzmanlar,⁵⁸ paragrafında

açıklanan VK paylaşımlarının reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiğini tespit etmiştir. Özellikle, ilk gönderi açıkça "genç abonelere", yani reşit olmayanlara yöneliktir. Söz konusu materyal, geleneksel olmayan cinsel ilişkileri normal olarak sunmuştur. Bu nedenle, küçüklerde uygunsuz (homoseksüel) cinsel tutum ve davranışları şekillendirme ve aile değerlerini ve kendi yaşamlarına ve sağlıklarına verdikleri değeri zayıflatma potansiyeline sahipti.

61 Başvuran, Sulh Hakimi önünde, diğer hususların yanı sıra, mahkumiyetinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal edeceğini ve ayrımcı olacağını ileri sürmüştür. Ayrıca, CAO'nun 6.21 § 2 maddesinin muğlak bir şekilde formüle edildiğini ve uygulanmasının öngörülemez olduğunu ileri sürmüştür. Topluluk web sayfasında 18+ yaş sınırlaması işareti vardı ve bu nedenle web sayfasındaki bilgilerin çocuklara yönelik olmadığını açıkça belirtmişti. Ayrıca, eşcinselliği teşvik etmeye çalışmıyordu ve eşcinselliğin bir seçim olmadığını biliyordu. Amacı LGBTİ bireylerin karşılaştıkları sorunları tartışmak ve destek sunmaktır.

62Başvuran, Sulh Ceza Hâkimine, psikolog Bayan G. tarafından hazırlanan 6 Temmuz 2020 tarihli bir bilirkişi raporu sunmuştur. Bayan G., 58 paragrafında açıklanan VK paylaşımlarının küçükler arasında eşcinselliği teşvik etmediğini tespit etmiştir. Materyal, ayrımcılık yapmadan hoşgörü ve kapsayıcılığı teşvik etmiştir. Düşmanca homofobik toplumda özellikle savunmasız olan "genç" LGBTİ kişilere destek göstermeyi amaçlamıştır. Bu tür bir destek, psikolojik travma, kendine zarar verme ve intihar girişimlerinin önlenmesi açısından önemlidir. Topluluk web sayfasında açıkça görülebilen 18+ yaş sınırlaması işareti ile birlikte okunduğunda, söz konusu materyalin 18 yaşından büyük kitleye yönelik olduğu açıkça görülmüyordu. İnsanlar 23 yaşına kadar "genç" olarak kabul edilmektedir.

63. 13 Temmuz 2020 tarihinde, Komsomolsk-on-Amur Tsentralnyy Bölgesi 33. Mahkeme Dairesi Sulh Hakimi, başvuranı CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçtan suçlu bulmuş (bkz. aşağıdaki 87 ve 88 paragrafları) ve 75.000 RUB (o tarihte yaklaşık 937 EUR) para cezasına çarptırmıştır. Yukarıda 60 paragrafında özetlenen bilirkişi raporuna dayanarak, başvuranın "The Last Supper - LGBTQIAP+on-Amur" adlı VK topluluğunun yöneticisi sıfatıyla, yukarıda 58 paragrafında açıklandığı üzere, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik eden materyaller yayınladığını tespit etmiştir. Bu materyal, geleneksel olmayan cinsel ilişkileri çekici olarak sunarak ve geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpık bir imaj yaratarak reşit olmayanları geleneksel olmayan bir cinsel yönelime yönlendirmeyi amaçlamıştır. İhtilafli materyalin, *diğerlerinin yanı sıra*, reşit olmayanlara yönelik olduğunu, çünkü "genç" kelimesinin yaygın olarak reşit olmayan bir çocuğu tanımlamak için kullanıldığını tespit etmiştir. Ayrıca, reşit olmayanları da kapsayabilecek şekilde, yaşa bakılmaksızın topluluğa katılma çağrıları yapılmıştır. 18+ yaş sınırlaması işaretine rağmen, web sayfası herkes tarafından erişilebilirdi.

Buna karşılık, web sayfasındaki eşcinsel evliliği destekleme çağrıları gibi diğer materyaller küçükler yönelik değildi ve bu nedenle küçükler arasında eşcinselliğin teşvik edilmesi anlamına gelmiyordu. Sulh Ceza Hâkimi ayrıca, başvuranın yetişkinler arasında eşcinsellik hakkında tarafsız bilgi yayma hakkı kısıtlanmadığı için ifade özgürlüğü hakkına bir müdahale olmadığına karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, CAO'nun 6.21 § 2 maddesinin Rusya Anayasası ile uyumlu olduğunu tespit etmiştir.

64 Başvuran temyize gitmiştir. Diğer hususların yanı sıra, açıkça görülebilen 18+ yaş sınırlaması işareti ekleyerek, ihtilaflı materyalin küçükler arasında yayılmasını önlemek için mümkün olan tüm çabayı gösterdiğini söylemiştir. VK, adresinde erişimi yalnızca yetişkinlerle sınırlandırmak için teknik bir araç sağlamamıştır. Söz konusu materyal, kendilerini tanımlama ve yüksek eğitim kurumlarında akranları tarafından zorbalığa maruz kalma gibi kendilerine özgü sorunlarla karşı karşıya kalan 18 ila 20 yaş arasındaki gençlere yönelikti. Aile tarafından reddedilme her yaşta ortaya çıkabilir ve duygusal olarak acı vericidir. Bu sorunlara atıfta bulunulması, materyalin reşit olmayanlara yönelik olduğu anlamına gelmemektedir.

6520 Ağustos 2020 tarihinde, Komsomolsk-on-Amur Tsentralnyy Bölge Mahkemesi, temyiz üzerine verilen mahkûmiyet kararını onamış, kararı hukuka uygun, iyi gerekçeli ve haklı bulmuştur. Para cezasını 50.000 RUB'a (yaklaşık 575 EUR) indirmiştir.

V. GORSHKOVA / RUSYA (BAŞVURU NO. 33277/21)

66 Ağustos 2014'te başvuran Bayan Gorshkova "Rainbow Ekb/LGBT Yekaterinburg" adında bir VK grubu oluşturmuştur. Grubun yöneticisi kendisiydi. Grup başlangıçta herkese açıktı: herkes profilini buraya gönderebiliyordu. On dört yaşından büyük kişileri iletişim, arkadaşlık veya ilişki arayışı amacıyla profillerini göndermeye davet etti.

67. Belirsiz bir tarihte başvuru sahibi grubu kapalı bir gruba dönüştürmüştü ve görünür bir "18+" yaş sınırlaması işareti ve aşağıdaki gibi bir giriş yazısı koymuştur:

"18 yaşın altındaysanız, lütfen bu sayfayı terk edin. Kendi sorumluluğunuzda devam ediniz. 18'in altındaki kullanıcıların profilleri REDDEDİLECEKTİR.

Bu grupta hiçbir şeyin tanıtımını yapmıyoruz. Bu grup sadece yeni insanlarla tanışmak ve bağlantı kurmak isteyen yetişkinler içindir."

Grup kapatıldıktan sonra, kullanıcılar artık profillerini doğrudan yayınlamayı; başvuru sahibi, grubun yöneticisi olarak, kullanıcılar tarafından gönderilen profilleri yayınlamaktan sorumluydu. Başvuran 18 yaşından küçük kullanıcıların profillerini reddettiğini söylemiştir.

68 Eylül 2020'nin sonunda, başvuran grubu devre dışı bırakmış ve web sayfasındaki tüm içeriği kaldırmıştır.

6928 Ekim 2020 tarihinde başvuran, CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçla suçlanmıştır (bkz. aşağıdaki 87 ve 88 paragrafları). Polis, 258

üyeleri olan halka açık bir VK grubunda geleneksel olmayan cinsel ilişkiler için arkadaş ve partner arayan 18 yaşından küçük LGBT kişilerin profillerini yayınladığını tespit etmiştir. Dolayısıyla reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmiştir. Polis, on dört ile on altı yaş arasındaki gençlere ait profillerin ekran görüntülerini de eklemiştir.

70. Polis ayrıca, dava dosyalarındaki ekran görüntülerini inceleyen ve reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiklerini düşünen bir öğretmen B. ve bir psikolog I.'nın raporlarını da ekledi. LGBT bireylerin 18 yaşından küçük profillerini görüntülemek, çocuklara çok sayıda eşcinsel insan olduğu, eşcinsel ilişkilerin normal olduğu ve LGBT kişilerin arkadaşları veya romantik partnerleri olabileceği gibi yanıltıcı bir izlenim verebilir ve toplumla çatışmaya ve geleneksel ailenin reddedilmesine yol açabilir. Bu durum ergenlik dönemi sorunlarını ağırlaştırabilir, öz saygıyı zayıflatabilir ve kimlik oluşumunu engelleyerek potansiyel olarak intihara yol açabilir. Dolayısıyla bu tür profillerin görüntülenmesi "yanlış" yaşam tutumlarına yol açabilir ve ruh sağlığı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilir.

71. Başvuran, Sulh Ceza Hakimine, dava dosyasındaki ekran görüntülerinin küçükler arasında eşcinselliği teşvik etmediğini düşünen bir öğretmen olan A. ve bir psikolog olan Z.'nin raporlarını sunmuştur. Herhangi bir fikir veya yaşam tarzını empoze etmeye çalışmak bir yana, savunmuyorlardı. Heteroseksüel ve homoseksüel ilişkiler arasında hiçbir karşılaştırma yapılmamıştır. Profillerden, sahiplerinin kendi yaşlarındaki insanlarla destek, arkadaşlık veya romantik ilişkiler aradıkları anlaşılıyordu. Yaşlarını gizlemiyorlardı, bu da herhangi bir aldatmacayı dışlıyordu. Azınlıklara mensup çocukların anlaşıldıklarını ve kabul edildiklerini hissedebilecekleri platformlar ve diğer forumlar oluşturmak önemliydi.

72. Başvuran ayrıca, dava dosyasındaki çelişkili uzman raporlarına işaret ederek (bkz. yukarıdaki 70 ve 71 paragrafları), Sulh Ceza Hakiminden ekran görüntüleri üzerinde bir bilirkişi incelemesi yapılmasını talep etmiştir. Sulh Hakimi, bilirkişi incelemesinin gerekli olmadığına karar vererek başvuranın talebini reddetmiştir.

73. 19 Kasım 2020 tarihinde, Yekaterinburg Verkh-Issetkiy Bölgesi 6^(inci) Mahkeme Dairesi Sulh Hakimi, başvuranı CAO'nun 6.21 § 2 maddesi uyarınca idari bir suçtan suçlu bulmuş (bkz. aşağıdaki 87 ve 88 paragrafları) ve 50.000 RUB (yaklaşık 555 EUR) para cezasına çarptırmıştır. Dava dosyasındaki web sayfasının ekran görüntülerine dayanarak, Sulh Hakimi, başvuran tarafından oluşturulan ve yönetilen ve herkesin erişimine açık olan "Rainbow Ekb/LGBT Yekaterinburg" VK grubunun, on dört yaşından büyük kişileri iletişim, arkadaşlık veya ilişki bulmak amacıyla profillerini yayınlamaya davet ettiğini ve başvuran tarafından yayınlanan on dört ila on altı yaş arası çocukların profillerini içerdiğini tespit etmiştir. B. ve I.'nın raporlarına dayanarak (bkz. yukarıdaki 70 paragrafı), Sulh Hakimi, başvuranın bu profilleri yayınlamak, reşit olmayanları geleneksel olmayan cinsel yönelime yönlendirmeyi amaçlayan bilgileri yaydığı, geleneksel olmayan cinsel

ilişkilerin çekiciliğini teşvik ettiği ve geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpık bir imaj yarattığı için reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiğine karar vermiştir.

74 Başvuran, özellikle mahkûmiyetinin Sözleşme'nin 6, 10 ve 14. maddeleri kapsamındaki haklarını ihlal ettiğini iddia ederek temyize gitmiştir. Başvuran, yeni tanıdıklar ve arkadaşlar edinmek isteyen on sekiz yaşından küçük kişilerin profillerinin yayınlanmasının, küçükler arasında eşcinselliğin teşvik edilmesi anlamına gelmediğini savunmuştur. Profiller ilgili kişilerin rızası ile yayınlanmıştır. VK grubunun reklamı yapılmamıştı ve sadece özel olarak arayanlar tarafından bulunabiliyordu. Ayrıca, kararda Yargıcın hangi paylaşımları sorunlu bulduğu belirtilmemiştir. Ayrıca, söz konusu paylaşımların başvuran tarafından yayınlandığı da tespit edilmemiştir.

75 14 Aralık 2020 tarihinde, Yekaterinburg Verkh-Issetkiy Bölge Mahkemesi, mahkûmiyet kararını temyizde onamış ve kararın yasal, makul ve gerekçeli olduğunu tespit etmiştir.

VI. SERGEYEV / RUSYA (BAŞVURU NO. 46226/21)

76 Başvuran Bay Sergeyev eşcinsel bir erkek ve LGBTI hakları aktivistidir. Kendisi, 2012 yılında kurulan "Eşitlik için Heteroseksüel ve LGBT Kişiler Birliği" adlı kayıtsız bir halk hareketinin üyesidir. Ayrıca bu hareketle aynı amaçlara adanmış 30.000 üyeli bir VK grubunun ("straights_for_equality") yöneticisidir. VK web sayfası, birçoğu başvuran tarafından oluşturulmuş binlerce gönderi içermektedir.

77 Halk hareketinin amacı VK grubunun web sayfasında şu şekilde belirtilmiştir:

"Biz LGBT eşitliği mücadelesini destekleyen heteroseksüel insanları ve LGBT bireyleri bir araya getiren bir halk hareketiyiz. Yurttaşlarımıza, arkadaşlarımıza ve sevdiklerimize yönelik ayrımcılık ve tacize "HAYIR!" demek için bir araya geliyoruz. Cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleri ne olursa olsun tüm Rusya vatandaşlarının eşit haklara sahip olması gerektiğine inanıyoruz.

İlgili tüm bireyleri hem gerçek hayatta hem de çevrimiçi olarak girişimimize katılmaya davet ediyoruz. Birliğin çalışmalarına katılabilen ve katılmak isteyenleri toplantılarımıza katılmaya davet ediyoruz. Bizim pozisyonumuzu paylaşan herkese kapımız açık. Eşitlik ve ayrımcılığa karşı mücadelesinde LGBT topluluğuna sempati duyan dost canlısı ve hoşgörülü heteroseksüel insanları özellikle bekliyoruz. Elbette LGBT bireyleri de aramıza katılmaya davet ediyoruz."

78 Başvuran, grup bünyesinde yayınlanan materyallerin tamamen bilgilendirici ve eğitici olduğunu, LGBT bireylerin ve diğer savunmasız sosyal gruplardan kişilerin haklarının ihlali, LGBT bireylerin korunması ve psikolojik desteği ve onlara karşı işlenen nefret suçları gibi konuları ele aldığını belirtmiştir. İçerik ayrıca insan hakları hareketlerinin tarihi de dahil olmak üzere tarih, kültür ve sanatla ilgili konuları da kapsıyordu. Grup ayrıca aile hukuku ve kamusal etkinliklere ilişkin mevzuat gibi Rus mevzuatının

etkilerini izlemeye odaklandı. Grup ayrıca abonelerine LGBTİ ile ilgili konuları tartışabilecekleri bir forum da sağladı.

79. 11 Aralık 2019 tarihinde Çelyabinsk Metallurgicheskiy Bölge Mahkemesi, "Eşitlik için Heteroseksüel ve LGBT Kişiler Birliği" adlı VK grubunun içeriğinin, Bilgi Yasası'nın 15.1. maddesi (bkz. aşağıdaki90 paragrafı) ve Çocukları Koruma Yasası'nın 5(2) maddesi (bkz. Bayev ve Diğerleri, *yukarıda atıfta bulunulan*, § 32) uyarınca reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği gerekçesiyle Rusya'da yayılmasını yasaklamıştır. Mahkeme, Çelyabinsk Metallurgicheskiy Bölgesi savcısının, grubun web sayfasında eşcinselliği, lezbiyenliği, biseksüelliği ve transgenderizmi teşvik eden ve asayiş suçluları hakkında olumlu bir imaj ve kolluk kuvvetleri hakkında olumsuz bir imaj yaratan bilgilerin keşfedilmesine ilişkin 24 Ekim 2019 tarihli raporuna dayanmıştır. Raporda, web sayfasının kamuya açık olduğu ve herhangi bir kayıt ya da şifre gerektirmediği belirtildi. İçeriği herhangi bir kısıtlama olmaksızın kopyalanabilir ya da hiperlink verilebilir. Raporda yer alan bilgiler ekran görüntüleri ile doğrulanmıştır. Bu nedenle mahkeme, kamuya açık olan söz konusu web sayfasının, iç hukuku ihlal ederek, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği açıkça teşvik ettiğine karar vermiştir. Daha fazla gerekçe sunmamış veya VK grubunda yayınlanan hangi bilgileri sorunlu bulduğunu belirtmemiştir.

80 Başvurucu duruşma hakkında bilgilendirilmemiş ve kararı 19 Mart 2021 tarihinde web sayfası engellendikten sonra öğrenmiştir. Başvuranın dava dosyasını inceleme talebi, Bölge Mahkemesi tarafından 9 Haziran 2021 tarihinde yargılamaya taraf olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

81 Başvuran, web sayfasının yöneticisi ve içeriğinin çoğunun yazarı olduğu için VK web sayfasının engellenmesinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Bölge Mahkemesi kararına itiraz etmiştir. Davanın kendisinin yokluğunda incelenmesi hukuka aykırı olmuştur. Mahkeme tarafından hangi delillerin incelendiğini bilmiyordu çünkü dava dosyasına erişimine izin verilmemişti. Mahkeme, web sayfasının küçükler arasında eşcinselliği teşvik ettiğini gösteren herhangi bir uzman raporuna veya diğer kanıtlara dayanmamıştı. Dolayısıyla mahkemenin bulguları dayanaktan yoksundu. Mahkeme, Anayasa Mahkemesi'nin 23 Eylül 2014 tarihli kararının gerektirdiği şekilde, LGBT konularında "bilgi sağlamak" ile eşcinselliğin "teşvik edilmesi" arasında bir ayırım yapmaya da çalışmamıştır (özet için bkz. Bayev ve Diğerleri, *yukarıda anılan*, § 25).

82 14 Aralık 2021 tarihinde Çelyabinsk Bölge Mahkemesi, başvurana duruşma tarihi bildirilmediği için 11 Aralık 2019 tarihli kararı bozmuştur.

83 83. 11 Mart 2022 tarihinde, Çelyabinsk Metallurgicheskiy Bölge Mahkemesi, "Eşitlik için Heteroseksüel ve LGBT Kişiler Birliği" adlı VK grubunun içeriğinin, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği gerekçesiyle Rusya'da yayılmasını yasaklayan yeni bir karar vermiştir. Mahkeme, 11 Aralık 2019 tarihli kararı neredeyse kelimesi kelimesine tekrarlamıştır (bkz. yukarıdaki79 paragrafı).

84. Başvurucu temyize gitmiş ve 21 Haziran 2022 tarihinde Çelyabinsk Bölge Mahkemesi temyiz talebini reddetmiş ve kararı hukuka uygun, gerekçeli ve haklı bularak onamıştır. Temyiz başvurusunda bulunan kişinin bilirkişi raporlarının eksikliği ve web sayfasındaki yayınlarla bağlantılı olarak reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etme idari suçundan daha önce herhangi bir mahkumiyetinin bulunmamasına ilişkin argümanları, kararın yeniden gözden geçirilmesini haklı göstermemiştir. Mahkeme, ekran görüntülerini inceledikten sonra, söz konusu web sayfasının geleneksel olmayan cinsel ilişkileri destekleyen bireylerin toplantılarına katılmaya ve bu toplantılara katılmaya yönelik davetler içerdiğini tespit etmiştir.

85 "Eşitlik için Heteroseksüel ve LGBT Kişiler Birliği" VK grubuna Rusya'da erişilememektedir.

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE

86. Eşcinselliğin teşvik edilmesine ilişkin iç hukukun bir özeti için bkz. Bayev ve Diğerleri (yukarıda anılan, §§ 25, 26, 32 ve 33).

87. Madde 6.Rusya Federasyonu İdari Suçlar Kanunu'nun (söz konusu tarihte yürürlükte olan CAO) 21 § 1 maddesi, reşit olmayanlar arasında geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin teşvik edilmesini– reşit olmayanlarda geleneksel olmayan bir cinsel yönelim yaratmayı amaçlayan bilgilerin yayılması, geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin çekici olarak tanıtılması, geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin eşdeğer olduğu yönünde çarpıtılmış bir imaj yaratılması şeklinde tanımlamıştır, veya geleneksel olmayan cinsel ilişkiler hakkında bilgi vermek, bu tür ilişkilere ilgi uyandırmak, bu faaliyetler ceza hukuku kapsamında cezalandırılabilir eylemler içermiyorsa– vatandaşlar için 4.000 RUB ile 5.000 RUB arasında, yetkililer için 40.000 RUB ile 50.000 RUB arasında ve tüzel kişiler için 800.000 RUB ile 1.000.000 RUB arasında değişen idari para cezası veya 90 güne kadar faaliyetlerinin askıya alınması ile cezalandırılabilir.

88. CAO Madde 6.21 § 2, Madde 6.21 § 1'de tanımlandığı üzere, reşit olmayanlar arasında geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin teşvik edilmesinin, kitle iletişim araçları veya internet dahil telekomünikasyon ağları aracılığıyla gerçekleştirilmesinin, ceza kanunu kapsamında cezalandırılmaması halinde, sıradan vatandaşlar için 50.000 RUB ile 100.000 RUB arasında, yetkililer için 100.000 RUB ile 200.000 RUB arasında ve tüzel kişiler için 1.000.000 RUB para cezası veya 90 güne kadar faaliyetlerinin idari olarak durdurulması ile cezalandırılmasını öngörmektedir.

89. 27 Temmuz 2006 tarihli ve 149-FZ sayılı Bilgi, Bilgi Teknolojileri ve Bilginin Korunması Kanunu ("Bilgi Kanunu") Bölüm 10.1'de "internet iletişim organizatörü" (ICO), internet üzerinden elektronik iletişimin alınması, iletilmesi, teslim edilmesi ve (veya) işlenmesi amacıyla bilgi sistemlerinin ve (veya) elektronik cihazlara yönelik programların çalışmasını sağlayan kişi veya kuruluş olarak tanımlanmaktadır (alt bölüm 1). Bir ICO,

internet kullanıcıları tarafından üretilen tüm iletişim verilerini bir yıl süreyle ve tüm iletişimlerin içeriğini altı ay süreyle Rusya topraklarında saklamalıdır. Bu yükümlülük, internet kullanıcılarının metin mesajları, görüntüler, sesler, video kayıtları veya diğer materyalleri içeren elektronik iletişimlerini, bu iletişimlerin bu kullanıcılar tarafından alınıp alınmadığına, iletilip iletilmediğine, teslim edilip edilmediğine veya işlenip işlenmediğine bakılmaksızın kapsar (alt bölüm 3). Bir ICO, 3. fıkra da atıfta bulunulan her türlü bilgiyi, yasaların gerektirdiği durumlarda kolluk kuvvetlerine veya güvenlik hizmetlerine sunmalıdır (3.1. fıkra).

90. Bilgi Yasası'nın 15.1. Bölümü, söz konusu tarihte yürürlükte olduğu şekliyle, Rusya Federasyonu'nda yasaklanmış içeriğe sahip web sitelerinin alan adları, web sayfası referansları (URL'ler) ve ağ adresleri için bir Entegre Kayıt oluşturmuştur (alt bölüm 1 ve 2). Telekomünikasyon düzenleyici kurumu Roskomnadzor, Entegre Sicilin güncellenmesinden sorumluydu (alt bölüm 3). İçeriğin yasa dışı bulunup Entegre Sicile eklenebilmesi için iki gerekçe vardı: birincisi, ilgili yürütme organının materyalin çocuk pornografisi, uyuşturucu üretimi veya kullanımı ya da intihar yöntemleri gibi beş yasa dışı içerik kategorisinden herhangi birine girdiğine karar vermesi; ikincisi ise, "bir yargı kararının ... belirli bir internet içeriğinin Rusya'da yayılması yasaklanması gereken bilgileri oluşturduğunu tespit etmesi" (alt bölüm 5). Web sitesinin listelenmesi kararına, web sitesinin sahibi, web sitesini barındıran servis sağlayıcı veya internet servis sağlayıcısı tarafından mahkemede itiraz edilebilir (alt bölüm 6). Bir web sitesinin listeye alındığına dair bildirimi aldıktan sonraki yirmi dört saat içinde, yer sağlayıcı web sitesinin sahibini bilgilendirmek ve kendisinden yasadışı içeriği kaldırmasını istemek zorundaydı (alt bölüm 7). Sahibinin tepki vermemesi halinde, yer sağlayıcı yirmi dört saat içinde web sitesine erişimi engellemeliydi (alt bölüm 8). Yer sağlayıcıdan ve web sitesinin sahibinden herhangi bir tepki gelmemesi halinde, web sitesinin IP adresi Entegre Sicile eklenmiş (alt bölüm 9) ve internet servis sağlayıcıları yirmi dört saat içinde erişimi engellemiştir (alt bölüm 10).

HUKUK

I. ÖN SORUNLAR

A. Başvuruların birleştirilmesi

91. Başvuruların benzer konularını göz önünde bulunduran Mahkeme, bu başvuruları tek bir kararda birlikte incelemeyi uygun bulmuştur.

B. Hükümet'in 8156/20 (Bay Yedemskiy), 32416/20 (V.C.), 33277/21 (Bayan Gorshkova) ve 46226/21 (Bay Sergeyev) sayılı başvurulardaki yargılamalara katılmamasının sonuçları

92 Mahkeme ayrıca, davalı Hükümet'in herhangi bir yazılı görüş sunmayarak, başvuruların incelenmesine katılmaktan kaçınma niyetini ortaya koyduğunu gözlemlemektedir. Ancak, bir Sözleşmeci Tarafın Avrupa Konseyi üyeliğinin sona ermesi, onu Sözleşme organlarıyla işbirliği yapma yükümlülüğünden kurtarmaz. Sonuç olarak, Hükümet'in davaya müdahil olmaması, başvuruların incelenmesine engel teşkil edemez (*bkz. Svetova ve Diğerleri / Rusya*, no. 54714/17, §§ 29-31, 24 Ocak 2023).

C. Mahkeme'nin yargı yetkisi

93 Mahkeme, başvuranların Sözleşme'deki haklarına yönelik iddia edilen müdahaleleri oluşturan olayların, Rusya Federasyonu'nun Sözleşme'ye taraf olmaktan çıktığı tarih olan 16 Eylül 2022'den önce meydana geldiğini gözlemlemektedir. Bu nedenle Mahkeme, mevcut başvuruları incelemeye yetkili olduğuna karar vermiştir (*bkz. Fedotova ve Diğerleri / Rusya [BD]*, no. 40792/10 ve 2 diğerleri, §§ 68-73, 17 Ocak 2023, ve Pivkina ve Diğerleri / Rusya (dec.), no. 2134/23 ve 6 diğerleri, §§ 75-76, 6 Haziran 2023).

II. 39855/20 NUMARALI BAŞVURUDA SÖZLEŞME'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

9439855/20 numaralı başvuruda başvuran (Bayan Tsvetkova), VK şirketinden kişisel VK hesabına ve kendisi tarafından yönetilen VK topluluğuna ilişkin kullanıcı verilerini isteyerek, Federal Güvenlik Servisi'nin Sözleşme'nin 8. maddesinde öngörülen özel hayatına saygı gösterilmesi hakkını ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur:

"1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına, yasalara uygun ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışında, bir kamu makamının müdahalesi söz konusu olamaz."

A. Kabul edilebilirlik

95. Mahkeme öncelikle, Hükümet bu yönde bir itirazda bulunmamış olsa dahi, başvurunun Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinde öngörülen süre içerisinde yapıldığından emin olmalıdır. Zaman sınırının uygulanması, Mahkeme'nin kendiliğinden değerlendirme yetkisine sahip olduğu bir kamu politikası

kuralıdır (bkz. *Sabri Güneş/Türkiye [BD]*, no. 27396/06, §§ 28-31 ve 40, 29 Haziran 2012).

96 Mahkeme, başvuranın kişisel verilerinin FSB tarafından toplanmasıyla ilgili olarak ulusal makamlara herhangi bir şikâyetle bulunmadığını kaydetmektedir. Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmamıştır. Ayrıca, başvuran için herhangi bir etkili hukuk yolunun mevcut olduğunu da iddia etmemişlerdir (bkz. aşağıdaki 116 ve 117 paragrafları). Bu nedenle, altı aylık süre sınırı (ilgili zamanda geçerli olduğu üzere), başvuranın verilerin toplandığını öğrendiği günden itibaren sayılmalıdır. Dava dosyasındaki belgelerden, 22 Kasım ile 13 Aralık 2019 tarihleri arasında bir zamanda, FSB'nin kişisel VK hesabına ve kendisi tarafından yönetilen VK topluluğuna ilişkin kullanıcı verilerini topladığını öğrendiği anlaşılmaktadır (bkz. yukarıdaki 55 ve 56 paragrafları). Dolayısıyla altı aylık takvim 22 Mayıs ve 13 Haziran 2020 tarihleri arasında, yani COVID ile ilgili uzatma döneminde (16 Mart - 15 Haziran 2020) sona ermiştir. Dolayısıyla, başvuranın Mahkeme'ye başvuruda bulunmak için üç aylık ek bir süresi vardı (bkz. *Saakashvili/Gürcistan (dec.)*, no. 6232/20 ve 22394/20, § 59, 1 Mart 2022). Başvurusunu 22 Ağustos 2020 tarihinde yapmıştır. Dolayısıyla, altı aylık süre sınırına uymuştur.

97 Mahkeme ayrıca, bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını veya Sözleşme'nin 35. maddesinde sayılan diğer gerekçelerle kabul edilemez olmadığını belirtmektedir. Bu nedenle kabul edilebilir ilan edilmelidir.

B. Esas

1. Taraflarca yapılan başvurular

98 Başvuran, operasyonel arama faaliyetlerinin özel hayatına saygı gösterilmesi hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Müdahale hukuka aykırıdır çünkü iç hukuk, hukuk kalitesi gerekliliklerini karşılamamaktadır. Özellikle, müdahale bir mahkeme tarafından yetkilendirilmemiştir. Yetkililer, LGBT haklarını savunan ifadeler yayınladığı için kendisini takip etmek amacıyla VK şirketinden kişisel verilerini istemişti.

99 Hükümet, FSB'nin operasyonel arama faaliyetleri çerçevesinde başvuran tarafından yönetilen VK topluluğunun kullanıcı verilerini istediğini ileri sürmüştür. Amaç, küçükler arasında eşcinselliği teşvik eden kullanıcının kimliğini tespit etmek ve iç hukuk uyarınca hesap vermesini sağlamaktır. Bu tedbir, başvuranın özel hayatına saygı gösterilmesi hakkını ihlal etmemiştir.

2. Mahkeme'nin değerlendirmesi

(a) Bir müdahalenin varlığı

100. Mahkeme, "özel hayat" kavramının kapsamlı bir tanımlamaya elverişli olmayan geniş bir terim olduğunu yineler. Kişinin fiziksel ve sosyal kimliğinin birçok yönünü kapsayabilir. Bireyin dışarıdan müdahale

olmaksızın kendi kişisel hayatını yaşayabileceği bir "yakın çevre" ile sınırlı olmayıp, aynı zamanda "özel bir sosyal yaşam" sürme hakkını, yani başkalarıyla ve dış dünyayla ilişki kurma ve geliştirme imkanını da kapsar. Kamusal bağlamda gerçekleşen faaliyetleri dışlamaz. Dolayısıyla, kamusal bağlamda bile olsa, bir kişinin başkalarıyla "özel yaşam" kapsamına girebilecek bir etkileşim alanı vardır (bkz. López Ribalda ve Diğerleri/İspanya [BD], no. 1874/13 ve 8567/13, §§ 87-88, 17 Ekim 2019).

101 Yetkililer tarafından tutulan kişisel bilgilerin özel hayata ilişkin hususlar içerip içermediğini belirlerken Mahkeme, söz konusu bilgilerin kaydedildiği ve tutulduğu özel bağlamı, kayıtların niteliğini, bu kayıtların kullanılma ve işlenme şeklini ve elde edilebilecek sonuçları dikkate alacaktır (bkz. *S. ve Marper / Birleşik Krallık* [BD], no. 30562/04 ve 30566/04, § 67, AİHM 2008). Kişisel verilerin korunması hakkı, 8. madde kapsamında özel hayata saygı hakkı ile güvence altına alınmıştır (bkz. *L.B. / Macaristan* [GC], no. 36345/16, § 103, 9 Mart 2023).

102 Mahkeme daha önce, belirli zamanlarda atanan ve internette belirli bir içeriği paylaşan belirli bir kişinin kimliğinin belirlenmesine izin veren belirli dinamik IP adresleriyle ilişkili internet abone bilgilerinin, Sözleşme'nin 8. maddesi tarafından korunan "özel hayat" kavramı kapsamına giren kişisel veriler olduğuna karar vermiştir (bkz. *Benedik/Slovenya*, no. 62357/14, §§ 108-09, 24 Nisan 2018, ayrıca bkz. ayrıca *Le Marrec/Fransa* (dec.), no. 52319/22, §§ 53 ve 54, 5 Kasım 2024).

103. Mevcut davada, güvenlik hizmetleri, başvuranın kişisel VK hesabıyla ilgili olarak, bu hesaba erişmek için kullanılan IP adresleri ve telefon numaraları, e-posta adresleri, soyadları, adları ve şifreleri gibi bu hesapla ilişkili kullanıcı ayrıntıları da dahil olmak üzere veri toplamıştır. Ayrıca, başvuran tarafından hangi çevrimiçi toplulukların oluşturulduğu ve yönetildiği; özel olanlar da dahil olmak üzere hangi topluluklara ait olduğu ve hesap duvarında yayınlanan herhangi bir içerik hakkında bilgi topladılar. Ayrıca, bu VK topluluğunu oluşturan ve yönetenlerin kullanıcı bilgileri, her üyenin kullanıcı bilgilerini içeren üyelik listesi ve her yayımla ilişkili zaman, IP adresi ve kullanıcı kimliği belirtilerek yayınlanan tüm içerikler dahil olmak üzere, kendisi tarafından yönetilen VK topluluğuyla ilgili verileri de topladılar. Veriler Temmuz 2011 ve Haziran 2019 tarihleri arasında toplanmıştır (bkz. yukarıdaki 52 ve 53 paragrafları).

104. Güvenlik hizmetleri tarafından VK şirketinden toplanan kapsamlı veriler, başvuranın söz konusu VK hesabının sahibi ve söz konusu VK topluluğunun yöneticisi olarak tanımlanmasına izin vermiştir. Böylece başvuranı VK hesabındaki ve VK topluluğundaki yayınlarla ilişkilendirmişler ve bu da kişisel ilgi alanlarının, siyasi ve diğer inançlarının, mesleki, sosyal ve sanatsal faaliyetlerinin ve sivil ve siyasi aktivizminin hassas ayrıntıları da dahil olmak üzere başvuranın çevrimiçi faaliyetleri hakkında pek çok şeyi ortaya çıkarmıştır.

105Mahkeme, başvuranın güvenlik güçleri tarafından VK şirketinden toplanan kişisel verilerinin, Sözleşme'nin 8. maddesi tarafından korunan "özel hayat" kavramı kapsamına girdiği sonucuna varmıştır. Bu verilerin güvenlik güçleri tarafından işlenmesi, Sözleşme'nin 8 § 1 maddesi anlamında başvuranın özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına bir müdahale teşkil etmiştir.

(b) Müdahale için gerekçe

(i) Genel ilkeler

106Mahkeme, herhangi bir müdahalenin ancak hukuka uygun olması, 8. maddenin 2. paragrafının atıfta bulunduğu meşru amaçlardan bir veya daha fazlasını izlemesi ve demokratik bir toplumda bu tür bir amaca ulaşmak için gerekli olması halinde 8 § 2 maddesi kapsamında haklı görülebileceğini yineler (bkz. *Roman Zakharov / Rusya [BD]*, no. 47143/06, § 227, AİHM 2015).

107. Kişisel verilerin korunması, Sözleşme'nin 8. maddesi ile güvence altına alındığı üzere, bir kişinin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkından yararlanması bakımından temel öneme sahiptir. İç hukuk, kişisel verilerin bu maddenin güvencelerine aykırı olabilecek şekilde kullanılmasını önlemek için uygun güvenceleri sağlamalıdır. Bu tür güvencelere duyulan ihtiyaç, otomatik işleme tabi tutulan kişisel verilerin korunması söz konusu olduğunda, özellikle de bu tür veriler polisiye amaçlarla kullanıldığında (bkz. *S. ve Marper, yukarıda anılan*, § 103) ve özellikle de mevcut teknolojinin sürekli olarak daha sofistike hale geldiği durumlarda daha da artmaktadır (bkz. kişisel verilerin saklanması bağlamında, *Uzun / Almanya*, no. 35623/05, § 61, AİHM 2010 (alıntılar); *Catt / Birleşik Krallık*, no. 43514/15, § 114, 24 Ocak 2019; ve *Gaughran/Birleşik Krallık*, no. 45245/15, § 86, 13 Şubat 2020). Ceza adaleti sisteminde modern teknolojilerin kullanımına ne pahasına olursa olsun ve bu tür teknolojilerin kapsamlı kullanımının potansiyel faydalarını önemli özel hayat menfaatlerine karşı dikkatli bir şekilde dengelemeden izin verilmesi halinde, Sözleşme'nin 8. maddesinin sağladığı koruma kabul edilemez şekilde zayıflayacaktır (bkz. *mutatis mutandis, S. ve Marper, yukarıda anılan*, § 112).

108. Siyasi görüşleri ortaya koyan kişisel veriler, yüksek düzeyde koruma sağlayan özel hassas veri kategorilerine girmektedir (bkz. *Catt, yukarıda anılan*, §§ 112 ve 123).

109 Ayrıca, Mahkeme daha önce çevrimiçi anonimliğin önemini kabul etmiş ve bunun uzun zamandır misillemelerden veya istenmeyen dikkatlerden kaçınmanın bir yolu olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, özellikle internet de dahil olmak üzere, fikirlerin ve bilginin serbest akışını önemli bir şekilde teşvik edebilir. Aynı zamanda, Mahkeme, internette bilginin yayılmasının kolaylığı, kapsamı ve hızını ve bir kez ifşa edildikten sonra bilginin kalıcılığını gözden kaçırmamaktadır; bu durum, geleneksel medyaya kıyasla

internette yasadışı söylemin etkilerini önemli ölçüde ağırlaştırabilir (bkz. *Delfi AS/Estonya* [GC], no. 64569/09, § 147, ECHR 2015)

110Kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi bağlamında, tedbirlerin kapsamını ve uygulanmasını düzenleyen açık ve ayrıntılı kuralların yanı sıra, diğerlerinin yanı sıra, *süre*, depolama, kullanım, üçüncü tarafların erişimi, verilerin bütünlüğünün ve gizliliğinin korunmasına yönelik prosedürler ve bunların imhasına yönelik prosedürlere ilişkin asgari güvencelerin bulunması ve böylece kötüye kullanım ve keyfilik riskine karşı yeterli güvencelerin sağlanması esastır (bkz. yukarıda anılan *S. ve Marper*, § 99, ve *P.N. / Almanya*, no. 74440/17, § 62, 11 Haziran 2020).

(ii) *Mevcut davaya uygulama*

111Yerel makamlara göre, başvuran aleyhinde alınan tedbirler, Bilgi Edinme Kanunu'nun 10.1 maddesi ve Operasyonel Arama Faaliyetleri Kanunu'nda yasal bir dayanağa sahiptir (bkz. yukarıdaki52 paragrafı).

112Mahkeme daha önce operasyonel arama faaliyetlerinin yalnızca iç hukukta "cezai" olarak sınıflandırılan bir suçla bağlantılı olarak gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir (bkz. *Glukhin / Rusya*, no. 11519/20, §§ 24 ve 80, 4 Temmuz 2023). Bu nedenle, Operasyonel Arama Faaliyetleri Kanunu, idari bir suçla ilgili olan mevcut davada alınan tedbirlerin yasal dayanağı olamazdı. Ayrıca, yerel makamlar, bu Kanunun hangi hükmünün VK şirketinden veri sağlamasını istemek için yasal bir dayanak sağladığını belirtmemiştir.

113Bilgi Edinme Yasası'nın 10.1 maddesi, bir "internet iletişim organizatörünün" tüm internet iletişimlerinin içeriğini ve ilgili iletişim verilerini saklamasını ve kolluk kuvvetlerine ve güvenlik hizmetlerine talepleri üzerine bu verilere erişim sağlamasını gerektirmektedir (bkz. yukarıdaki89 paragrafı). Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın kişisel verilerinin güvenlik güçleri tarafından VK şirketinden toplanmasının iç hukukta yasal bir dayanağı olduğunu kabul etmektedir.

114Mahkeme daha önce, internet mesajlaşma uygulamaları bağlamında, Bilgi Edinme Kanunu'nun 10.1 maddesinin, kolluk kuvvetlerinin depolanan verilere erişimini ve bunların daha sonra kullanımını düzenleyen yasal hükümlerle birlikte okunduğunda, kötüye kullanıma karşı yeterli güvence sağlamadığını ve bu nedenle "hukukun kalitesi" ve "demokratik bir toplumda gereklilik" gerekliliklerini karşılamadığını tespit etmiştir (bkz. *Podchasov / Rusya*, no. 33696/19, §§ 69-75, 13 Şubat 2024).

115Mahkeme, mevcut davada yetkililerin sosyal ağ platformları tarafından toplanan kullanıcılara ilişkin kişisel verilere erişimi konusunda farklı bir sonuca varmak için herhangi bir neden görmemektedir. Mevcut davada geçerli olan güvenceler daha da düşüktür, çünkü erişimi bir mahkeme tarafından yetkilendirilmesi gereken internet mesajlaşma uygulamaları tarafından depolanan verilerin aksine (bkz. *Podchasov*, yukarıda *anılan*, § 72, ve *Roman Zakharov*, yukarıda *anılan*, § 34), yetkililerin sosyal ağ platformları

tarafından depolanan kişisel verilere erişmesi için herhangi bir adli izin gerekmemektedir. Gerçekten de, mevcut davada, VK şirketi, güvenlik güçlerinin basit bir talebi üzerine, önceden yargı izni olmaksızın başvuranın kişisel verilerini paylaşmıştır.

116. Ayrıca, başvuranın kişisel verilerinin güvenlik güçlerine iletilmesine itiraz etmek için etkili bir hukuk yolu olmadığı görülmektedir. Hükümet, bu türden herhangi bir hukuk yoluna atıfta bulunmamıştır. Başvuranın kullanabileceği tek hukuk yolunun, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 226. maddesi (8 Mart 2015 tarihli ve 21-FZ sayılı Kanun, bundan sonra "CAP" olarak anılacaktır, *Lashmankin ve Diğerleri / Rusya*, no. 57818/09 ve 14 diğerleri, §§ 295-97, 7 Şubat 2017) kapsamında bir adli inceleme şikâyetinde bulunmak olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, adli inceleme yargılamalarında yerel mahkemeler önündeki tek ilgili konu, Devlet görevlilerinin eylemlerinin hukuka uygun olup olmadığıdır. OTP'nin 226. maddesinin metninden "hukuka uygunluğun" yetki, usul ve içerik kurallarına uygunluk olarak anlaşıldığı açıktır. Buna göre, mahkemelerin "demokratik bir toplumda gereklilik", özellikle de itiraz edilen eylemlerin acil bir toplumsal ihtiyaca cevap verip vermediği ve izlenen meşru amaçlarla orantılı olup olmadığı konularını incelemesi gerekmemektedir; bu ilkeler Mahkeme'nin Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki şikâyetleri incelemesinin merkezinde yer almaktadır (bkz. *mutatis mutandis, Zubkov ve Diğerleri / Rusya*, no. 29431/05 ve 2 diğerleri, § 96, 7 Kasım 2017).

117. Mahkeme, 8. madde bağlamında, itiraz edilen müdahalenin acil bir toplumsal ihtiyaca cevap verip vermediğini ve izlenen amaçlarla orantılı olup olmadığını incelemekten aciz bir yargısal denetim yolunun etkili bir hukuk yolu olarak kabul edilemeyeceğini birçok kez tespit etmiştir (bkz. *Zubkov*, § 98, daha fazla referansla *birlikte* yukarıda anılan).

118 İtiraz edilen tedbirlerin meşru bir amaç güdüp gütmeyeğine ilişkin olarak, Mahkeme daha önce, küçükler arasında eşcinselliğin teşvik edilmesini yasaklayan yasal hükümlerin ahlakın korunması meşru amacını ilerletmeye hizmet etmediğini ve bu tür tedbirlerin sağlığın korunması ve başkalarının haklarının korunması meşru amaçlarına ulaşmada ters etki yapmasının muhtemel olduğunu tespit etmiştir (bkz. *Bayev ve Diğerleri, yukarıda anılan*, § 83). Bu nedenle Mahkeme, başvuranın kişisel verilerinin, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etme idari suçuna ilişkin işlemler için toplanmasının meşru bir amaç güttüğünden şüphe duymaktadır.

119 Mahkeme, başvuranın kişisel verilerinin işlenmesinin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığını belirlerken, özel hayata saygı hakkına yapılan fiili müdahalenin düzeyini de değerlendirecektir (bkz. *P.N. / Almanya, yukarıda anılan*, § 73 ve 84 ve *Glukhin, yukarıda anılan*, § 86). Mahkeme, başvuranın çevrimiçi faaliyetlerinin kapsadığı uzun dönemle birlikte toplanan verilerin büyük hacmine daha önce dikkat çekmiştir. Bu veriler, başvuranın söz konusu VK hesabının sahibi ve söz konusu VK topluluğunun yöneticisi olarak tanımlanmasına izin vermiş ve kişisel ilgi

alanlarını, siyasi ve diğer inançlarını, mesleki, sosyal ve sanatsal faaliyetlerini ve sivil ve siyasi aktivizmini ortaya çıkarmıştır (bkz. yukarıdaki103 ve104 paragrafları). Toplanan verilerin miktarı ve niteliği ile toplandığı dönem göz önüne alındığında, Mahkeme, başvuranın özel hayatının gizliliğine yapılan müdahalenin müdahaleci olduğu kanaatindedir (Le Marrec, *yukarıda anılan*, §§ 78 ve 79 ile karşılaştırınız). Bu veriler, başvuranın siyasi görüşlerini ortaya koyduğu ölçüde, yüksek düzeyde koruma sağlayan özel hassas veri kategorilerine girmektedir (bkz. yukarıdaki108 paragrafı).

120 . Ayrıca, başvuranın kişisel verilerinin, Sözleşme'deki ifade özgürlüğü hakkını kullanması bağlamında toplandığını belirtmek önemlidir. Gerçekten de, güvenlik güçleri, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği tespit edilen içerikleri paylaşan sosyal ağ kullanıcılarını tespit etmek ve kovuşturmak amacıyla VK şirketinden kullanıcıların kişisel verilerini istemiştir (reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmekten dolayı verilen mahkumiyet kararlarının başvuranların ifade özgürlüğü hakkına bir müdahale teşkil ettiği tespit edilen Bayev ve *Diğerleri*, *yukarıda anılan*, § 62 ile karşılaştırınız). Bu nedenle Mahkeme, başvuranın özel hayatına saygı hakkına yapılan müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığını analiz ederken, küçükler arasında eşcinselliğin teşvik edilmesine ilişkin idari suç yargılamaları çerçevesinde hassas veriler de dahil olmak üzere büyük hacimli kişisel verilerin toplanmasının ifade özgürlüğü hakkı bakımından caydırıcı bir etkiye sahip olabileceğini göz önünde bulunduracaktır.

121 Soruşturmalar bağlamında kişisel verilerin işlenmesinin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığının değerlendirilmesinde, söz konusu suçların niteliği ve ağırlığı dikkate alınması gereken unsurlardan biridir (bkz. mutatis mutandis, *P.N. / Almanya*, *yukarıda anılan*, § 72, ve *Glukhin*, *yukarıda anılan*, § 87). Reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etme suçu, iç hukukta cezai değil idari olarak sınıflandırılan önemsiz bir suçtur. Bu suçun işlenmesi için olumsuz sonuçlara yol açması gerekmemektedir (bkz. yukarıdaki57 paragrafı). Başvuran, LGBTI hakları hakkında, diğer şeylerin yanı sıra, LGBTI ayrımcılığını izlemek için bir proje hakkında bilgi, öğretmenler için bu tür ayrımcılıkla nasıl başa çıkılacağına dair bir rehber ve bir psikolog tarafından başı belada olan LGBTI gençlere nasıl yardım edileceğini açıklayan bir video gibi bilgiler yayınladığı için küçükler arasında eşcinselliği teşvik etmekle suçlanmıştır (bkz. yukarıdaki50 paragrafı). Başvuranın herhangi bir cinsel uygulamayı, dikkatsiz davranışı veya sağlıksız kişisel tercihleri savunmakla suçlanmadığını belirtmek önemlidir (karşılaştırınız Bayev ve *Diğerleri*, *yukarıda anılan*, § 72). Bu koşullar altında, başvuranın kişisel verilerinin VK şirketinden toplanarak yukarıdaki yayınların yazarı olarak tespit edilmesi "demokratik bir toplumda gerekli" olarak kabul edilemez.

122 Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, başvuranın kişisel VK hesabı ve yönettiği VK topluluğu ile ilgili kullanıcı verilerinin güvenlik

güçleri tarafından reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmekten idari ceza davası çerçevesinde toplanmasının, istismara karşı yeterli güvence sağlamayan yasal hükümlere dayandığı ve ayrıca "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığı sonucuna varmıştır.

123 Dolayısıyla, 39855/20 sayılı başvuruda (Bayan Tsvetkova) Sözleşme'nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

124 Başvuranlar, idari bir suçtan mahkum edilmelerinin ve/veya "küçükler arasında eşcinselliği teşvik ettikleri" gerekçesiyle web sitelerinin veya sosyal paylaşım sitelerindeki web sayfalarının engellenmesinin, Sözleşme'nin 10. maddesinde belirtilen ifade özgürlüğü haklarını ihlal ettiğinden şikayetçi olmuşlardır:

"1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu otoritesinin müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat sahibi olma, haber ve fikir alma ve verme özgürlüğünü de içerir. Bu madde, Devletlerin yayın, televizyon veya sinema işletmelerinin ruhsatlandırılmasını zorunlu kılmalarına engel değildir.

2. Bu özgürlüklerin kullanılması, beraberinde görev ve sorumluluklar da getirdiğinden, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin açıklanmasının önlenmesi veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda gerekli olan formalitelere, koşullara, sınırlamalara veya cezalara tabi tutulabilir."

A. Başvuru no. 39855/20 (Bayan Tsvetkova)

125 Dava olaylarını, tarafların beyanlarını ve 8. madde kapsamındaki tespitlerini (bkz. özellikle yukarıdaki 120 paragrafı) göz önünde bulunduran Mahkeme, 10. madde kapsamındaki şikâyetin kabul edilebilirliği ve esası hakkında ayrı bir karar vermeye gerek olmadığı kanaatindedir (bkz. *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania* [GC], no. 47848/08, § 156, ECHR 2014).

B. Diğer uygulamalar

1. Kabul Edilebilirlik

126. 32416/20 sayılı başvuruda (V.C. / *Rusya*), nihai iç hukuk kararından sonra Mahkeme'ye şikâyetle bulunmak için *altı aylık* takvim süresi 30 Nisan 2020 tarihinde, yani COVID ile ilgili uzatma döneminde (16 Mart - 15 Haziran 2020) sona ermiştir. Dolayısıyla, başvuranın Mahkeme'ye başvuruda bulunmak için üç aylık ek bir süresi vardı (bkz. *Saakashvili*, yukarıda *anılan*, § 59). Başvurusunu 28 Temmuz 2020 tarihinde yapmıştır; dolayısıyla altı aylık süre sınırına uymuştur.

127. Mahkeme, ne bu şikâyetin ne de diğer şikâyetlerin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını veya Sözleşme'nin 35. maddesinde sayılan diğer gerekçelerle kabul edilemez olduğunu kaydetmektedir. Bu nedenle kabul edilebilir oldukları beyan edilmelidir.

2. Esas

(a) Taraflarca yapılan başvurular

(i) Başvuru sahipleri

128. Bayan Klimova (başvuru no. 33421/16) ve Bayan Tsvetkova (başvuru no. 10497/21), küçükler arasında eşcinselliğin teşvik edilmesini yasaklayan ulusal mevzuatın, Sözleşme'nin 10 § 2 maddesindeki kanun niteliği şartını karşılamadığını ileri sürmüştür. Kullanılan terminolojinin muğlaklığı göz önüne alındığında, mevzuatın uygulanması öngörülemezdi ve aslında LGBT konularında herhangi bir bilginin yasaklanmasına izin verecekti. Ayrıca, müdahalenin herhangi bir meşru amaçla gerekçelendirilmediğini ve "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığını ileri sürmüşlerdir. Yerel mahkemelere göre, eşcinselliğin teşvik edilmesi, sadece eşcinsellikten bahsedilmesini veya LGBT kişileri heteroseksüel kişilerle eşit derecede değerli gösteren ifadeleri içeriyordu. Dolayısıyla söz konusu mevzuat ayrımcı bir etkiye sahipti.

129 Bayan Klimova ayrıca ne VK web sayfasının ne de web sitesinin açıkça cinsel içerik veya seks tartışmaları içermediğini vurgulamıştır. Yerel mahkemeler, projenin zor durumdaki LGBT gençleri desteklemeyi amaçladığını dikkate almamışlardır. Hangi bilgileri sorunlu bulduklarını belirtmemişler ve - savcı tarafından da teyit edilen (bkz. yukarıdaki26 paragrafı) - VK topluluğunun ve web sitesinin tüm içeriğinin Rus yasalarına göre yasadışı olduğu izlenimini yaratmışlardır.

130 Bayan Tsvetkova, yayınladığı materyalin insan haklarının savunulması alanında eğitim materyali olduğunu ve toplumdaki şiddet ve hoşgörüsüzlük seviyesini azaltmayı ve homofobiden muzdarip olanlara destek vermeyi amaçladığını belirtmiştir.

131 Bay Sergeev (başvuru no. 46226/21), eşcinselliği teşvik etme yasağının ayrımcı olduğunu ve herhangi bir meşru amaç gütmeyi ileri sürmüştür. Ayrıca, yerel makamlar web sayfasının engellenmesini, bunun demokratik bir toplumda neden gerekli olduğunu ve meşru bir amaçla nasıl orantılı olduğunu açıklayarak gerekçelendirmemişlerdir. Aynı sonucun daha az müdahaleci araçlarla elde edilip edilemeyeceğini değerlendirmemişlerdir. Engelleme tedbiri, yasadışı olduğu iddia edilen içeriği kesin olarak hedeflememiştir. Tüm VK grubuna erişimin engellenmesi keyfi ve aşırı olmuştur. Yerel makamlar, 2012'den beri var olan, 30.000'den fazla kişi tarafından kullanılan, LGBTI ve insan hakları konularında birçok yayın içeren ve yayınlarıyla bağlantılı olarak hiçbir şikâyet veya sorumluluğa

maruz kalmamış olan Rusya'nın en eski LGBTİ çevrimiçi kaynaklarından birinin tamamen yasaklanması için ilgili ve yeterli gerekçeler sunmamıştır.

132 Diğer başvuranlar şikâyetlerini sürdürmüşlerdir.

(ii) *Hükümet 33421/16 (Bayan Klimova) ve 10497/21 (Bayan Tsvetkova) sayılı başvurularda*

133. Hükümet, başvuruların ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahalenin hukuka uygun olduğunu ve sağlık ve ahlak ile başkalarının haklarını, yani çocuk haklarını korumak gibi meşru amaçlar taşıdığını ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi'nin kararını yineleyen Hükümet (bkz. Bayev ve Diğerleri, yukarıda anılan, § 25), ayrıca müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olduğunu savunmuştur. Çocuklar, cinsel yönelimleri ne olursa olsun, internet üzerinden yayılan moda ve bilgilerden kolayca etkilenebilmektedir. Rus mevzuatı, çocukları, cinsel davranış modellerinin agresif bir şekilde teşvik edilmesi ve Rus toplumunda yaygın olarak kabul edilen ahlaki değerlerle bağdaşmayan, sosyal olarak kabul edilebilir aile ilişkileri modelleri hakkındaki yanlış fikirler gibi, gelişimleri için zararlı bilgilerden korumuştur. Eşcinsellik veya eşcinsellikle ilgili bilgilerin kamuoyunda aktif olarak tanıtılması, çocukların cinsel kimliklerini olumsuz yönde etkileyebilir ve eşcinsel cinsel ilişkilere ilgi uyandırabilir. Ayrıca Hükümet, Bayan Tsvetkova'nın (başvuru no. 10497/21) internette yayınladığı materyallerin çocuklar tarafından erişilebilir olacağını bildiğini kaydetmiştir. Yüksek öğrenim diploması olmadığı için çocuklara cinsel eğitim vermesine izin verilmemiştir.

(iii) *8156/20 (Bay Yedemskiy), 32416/20 (V.C.), 33277/21 (Bayan Gorshkova) ve 46226/21 (Bay Sergeyev) sayılı başvurularda üçüncü taraf*

134 Sphere Vakfı, küçükler arasında eşcinselliğin teşvik edilmesini yasaklayan Rus yasasının ayrımcı ve Sözleşme'ye aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Bu yasa, Rus LGBTİ topluluğuna karşı ayrımcılık ve sansürün temelini oluşturan baskıcı mevzuat serisinin ilk adımlarından biriydi ve başlangıçta rastlantısal olsa da 2022'den sonra sistematik hale gelmişti. Bu mevzuat uyarınca sosyal ağlardaki flört gruplarının engellenmesi, eşcinsel bireyleri güvenli bir şekilde romantik ve cinsel ilişki arama fırsatından mahrum bırakmıştır. Eşcinsellik hakkında bilgi yayma yasağı, LGBTİ gençlerin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin yanı sıra cinsel ve üreme hakları ve sağlığı hakkında objektif bilimsel bilgilere erişimini kısıtlamıştır. Okullarda LGBTİ konularının tartışılması imkânını otomatik olarak ortadan kaldırarak gençlerin cinsel eğitim hakkını kısıtlamış ve LGBTİ gençler için zorbalık riskini artırarak HIV de dâhil olmak üzere cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların artmasına neden olmuştur. Ayrıca, eşcinselliğin teşvik edilmesini yasaklayan yasanın sadece varlığı bile caydırıcı bir etki yaratmış ve kendi kendini kınamaya yol açmıştır.

(b) Mahkeme'nin değerlendirmesi*(i) Bir müdahalenin varlığı*

135 Başvuranlar, bir web sitesinin sahibi ve web sitelerinin veya sosyal ağ gruplarının ve topluluklarının yöneticileridir. Hem kendileri tarafından yazılan içeriği hem de bazı durumlarda başkaları tarafından yazılan içeriği yayınlamışlardır. Başkaları tarafından yazılan içerikle ilgili olarak, yazılı medya editörleri olarak, başvuranlar neyin yayınlanacağına karar vermiş ve yazarlara bir platform sağlamış, böylece yayınladıkları içerikte ifade edilen görüşleri paylaşmasalar bile ifade özgürlüğünün kullanılmasına katılmışlardır (bkz. *mutatis mutandis, Orban ve Diğerleri / Fransa*, no. 20985/05, § 47, 15 Ocak 2009; *Ólafsson / İzlanda*, no. 58493/13, §§ 5, 17 ve 32, 16 Mart 2017; ve *Kilin / Rusya*, no. 10271/12, §§ 53, 57 ve 58, 11 Mayıs 2021).

136 Bazı başvuranlar, VK topluluklarında veya kendileri tarafından yönetilen gruplarda yayınladıkları içerikle bağlantılı olarak idari bir suçtan sorumlu tutulmuştur. Bu tür mahkûmiyetler, başvuranların Sözleşme'nin 10 § 1 maddesi kapsamındaki ifade özgürlüğü hakkına müdahale teşkil etmiştir.

137 Diğer davalarda, başvuranların sahip oldukları veya yönettikleri web sitelerine ve VK topluluklarına veya gruplarına erişim engellenmiştir. Böylece başvuranların kendi web sitelerine ve VK topluluklarına veya gruplarına erişimleri engellenmiştir. Yeni içerik yayınlamayamazken, ziyaretçilerin tüm web sitesine veya web sayfası içeriğine erişimi engellenmiştir. Bu nedenle, engelleme tedbirleri, başvuranların bilgi ve fikir alma ve verme özgürlüğünün ayrılmaz bir parçası olduğu ifade özgürlüğüne "kamu otoritesi tarafından müdahale" anlamına gelmiştir (bkz. *Ahmet Yıldırım / Türkiye*, no. 3111/10, § 55, AİHM 2012, ve *Vladimir Kharitonov / Rusya*, no. 10795/14, § 36, 23 Haziran 2020).

138 Son olarak, iki davada (no. 33421/16 (Bayan Klimova) ve 32416/20 (V.C.)) başvuranlar, yönettikleri VK gruplarında veya topluluklarında önceden içerik denetimi olmaksızın yayınlanan kullanıcı yorumları nedeniyle idari bir suçtan da sorumlu tutulmuşlardır. Mahkûmiyetleri, Sözleşme'nin 10 § 1 maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü haklarına bir müdahale teşkil etmiştir (bkz. *Sanchez / Fransa [BD]*, no. 45581/15, § 122, 15 Mayıs 2023). Başvuranlardan biri olan Bay V.C.'nin artık söz konusu VK gruplarından birini yönetmediğini iddia etse de, bu grupların web sayfasında yayınlanan kullanıcı tarafından oluşturulan içerik nedeniyle mahkûm edilmesi yine de ifade özgürlüğü hakkının kullanılmasına bir müdahale olarak değerlendirilmelidir (karşılaştırınız *Stojanović / Hırvatistan*, no. 23160/09, § 39, 19 Eylül 2013; *Müdür Duman/Türkiye*, no. 15450/03, § 30, 6 Ekim 2015; *Zülcüf Murat Kahraman/Türkiye*, no. 65808/10, § 45, 16 Temmuz 2019; ve *Kilin*, yukarıda anılan, §§ 53 ve 55).

139Bu nedenle Mahkeme, taraflar arasında ihtilaflı olmamakla birlikte, tüm başvuruların ifade özgürlüğü hakkına bir müdahale olduğu sonucuna varmıştır.

140 Bu tür bir müdahale, "kanunla öngörülmediği", 10 § 2 maddesinde belirtilen meşru amaçlardan bir veya daha fazlasını izlemediği ve bu amaçlara ulaşmak için "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığı sürece 10. maddenin ihlalini teşkil edecektir.

(ii) Müdahale için gerekçe

- (1) İster kendileri ister başkaları tarafından yazılmış olsun, başvurular tarafından yayımlanan içerik (başvuru no. 33421/16 (Bayan Klimova), 8156/20 (Bay Yedemskiy), 10497/21 (Bayan Tsvetkova), 33277/21 (Bayan Gorshkova) ve 46226/21 (Bay Sergeyev))

141 Mahkeme, başlangıçta mevcut davanın internet üzerinden yapılan yayımlarla ilgili olduğunu gözlemlemektedir. Bu bağlamda, *Sanchez'de* (yukarıda anılan, §§ 158-62) özetlendiği üzere, internet ve sosyal medyada ifade özgürlüğüne ilişkin genel ilkelere atıfta bulunmaktadır.

142. Mahkeme, çocukların eşcinsel ilişkilerle ilgili bilgilere erişimine kısıtlamalar getirilmesinin, bu kısıtlamaların yalnızca cinsel yönelimle ilgili hususlara dayandığı durumlarda, yani bu tür bilgilerin çocukların büyümesi ve gelişmesi açısından uygunsuz veya zararlı olduğunu düşünmek için başka hiçbir dayanak bulunmadığı durumlarda, haklı görülemeyeceğini yinelemektedir. İster doğrudan yasada yer alsın ister vaka bazında alınan kararlarda benimsensin, çocukların eşcinsel ilişkilerle ilgili bilgilere erişimini yalnızca cinsel yönelim temelinde kısıtlayan tedbirler, yetkililerin bazı ilişki ve aile türlerini diğerlerine tercih ettiğini - farklı cinsiyetten ilişkileri aynı cinsiyetten ilişkilere kıyasla sosyal olarak daha kabul edilebilir ve değerli gördüklerini ve böylece ikincisinin damgalanmaya devam etmesine katkıda bulunduklarını göstermektedir. Bu nedenle, bu tür kısıtlamalar demokratik bir toplumun doğasında bulunan eşitlik, çoğulculuk ve hoşgörü kavramlarıyla bağdaşmamaktadır (bkz. *Macatê/Litvanya [BD]*, no. 61435/19, §§ 210-16, 23 Ocak 2023).

143Mahkeme, mevcut davadaki müdahalelerin, Mahkeme tarafından yukarıda anılan *Bayev ve Diğerleri* davasında incelenen, reşit olmayanlar arasında eşcinselliğin teşvik edilmesini yasaklayan aynı yasal hükümlere, özellikle de Çocukları Koruma Kanunu'nun 5(2) maddesine (bkz. yukarıda anılan *Bayev ve Diğerleri*, § 32) ve CAO'nun 6.21 maddesine (bkz. yukarıda87 ve88 paragrafları) dayandığını kaydetmektedir.)

144*Bayev ve Diğerleri* davasında, başvuranlar, reşit olmayanlar arasında eşcinselliğin teşvik edilmesine ilişkin yasal bir yasağın varlığından şikâyetçi olmuşlar ve Mahkeme, ihtilaflı yasaların genel tedbirler olarak gerekliliğine odaklanmıştır (bkz. *Bayev ve Diğerleri*, yukarıda anılan, §§ 61-64). Buna karşın, mevcut davada başvuranlar yasağın varlığından değil, davalarının özel koşullarında uygulanmasından şikâyetçi olmuşlardır. Bununla birlikte,

Mahkemesi, Bayev ve Diğerleri *davasında elde ettiği bulguları*, ilgili olduğu ölçüde mevcut davaya *uygulayacaktır*.

145 Mahkeme, söz konusu yasal hükümlerin ahlakın korunmasına ilişkin meşru amacı ilerletmeye hizmet etmediğini ve bu tür tedbirlerin sağlığın korunması ve başkalarının haklarının korunması meşru amaçlarına ulaşmada ters etki yapmasının muhtemel olduğunu tespit etmiştir. Kullanılan terminolojinin muğlaklığı ve uygulamalarının potansiyel olarak sınırsız kapsamı göz önüne alındığında, bu hükümler münferit durumlarda istismara açıktı. Her şeyden önce, yetkililer bu tür yasaları kabul ederek damgalama ve önyargıları güçlendirmiş ve homofobiyi teşvik etmişlerdir ki bu da demokratik bir toplumun doğasında var olan eşitlik, çoğulculuk ve hoşgörü kavramlarıyla bağdaşmamaktadır (bkz. Bayev ve Diğerleri, *yukarıda anılan*, § 83).

146 Mahkeme, başvuranlar tarafından sahip olunan veya yönetilen web sitelerinin ve VK topluluklarının ve gruplarının, LGBTİ kişilere karşı hoşgörü ve kabulü teşvik etmeyi, sorunlu LGBTİ gençlere destek vermeyi, LGBTİ ile ilgili konularda bilgi sağlamayı ve tartışma için bir forum oluşturmayı veya LGBTİ kişilerin arkadaş veya romantik partner bulmak için buluşabilecekleri bir alan sağlamayı amaçladığını belirtmektedir.

147 Başvuranlar ya idari bir suçtan sorumlu tutulmuş ya da sahip oldukları veya yönettikleri web siteleri ve VK toplulukları ve grupları, yerel makamlar tarafından yayınlanan içeriğin reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik ettiği tespit edildiği için engellenmiştir. Başvuruculara isnat edilen yayınlar, LGBTİ bir genç olma deneyimini anlatan mektuplar (bkz. yukarıdaki7 paragrafı), nasıl psikolojik yardım alınacağına dair bilgiler (bkz. yukarıdaki20 ve29 paragrafları), genç LGBTİ kişilere destek ifade eden gönderiler (bkz. yukarıdaki58 paragrafı), iletişim, arkadaşlık veya ilişki arayan 14-16 yaş arası çocukların profilleri (bkz. yukarıdaki73 paragrafı) veya geleneksel olmayan cinsel ilişkileri destekleyen toplantılara katılım davetleri (bkz. yukarıdaki84 paragrafı) ile ilgilidir.

148Bazı davalarda yerel mahkemeler hangi yayınları sorunlu bulduklarını belirtmemiş (bkz. yukarıdaki19 ,27 ,35 ve79 paragrafları), LGBTİ ile ilgili konuları ele aldığı için tüm web sitesinin veya web sayfasının yasadışı olduğu izlenimini vermiştir. Bu davalarda yerel mahkemeler bazı ekran görüntülerine atıfta bulunmuş olsalar da, bunların içeriği hakkında herhangi bir ayrıntı vermemiş veya hangi unsurların çocuklar için zararlı olduğu sonucuna varmalarına neden olduğunu belirtmemişlerdir.

149. Yerel kararlardan, kısıtlamaların yalnızca cinsel yönelimle ilgili değerlendirmelere dayandığı ve yayınların çocukların büyümesi ve gelişmesi için uygunsuz veya zararlı olduğunu düşünmek için başka hiçbir dayanak bulunmadığı açıktır. Davaların hiçbirinde, yerel mahkemelerin, başvuranların yayınlarının herhangi bir cinsel uygulamayı, pervasız davranışı veya sağlıksız kişisel tercihleri savunduğunu göstermediğini belirtmek önemlidir (karşılaştırınız Bayev ve Diğerleri, *yukarıda anılan*, § 72). Başvuranlar

tarafından yayınlanan bilgiler, küçüklerde geleneksel olmayan bir cinsel yönelim yaratmayı, geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin çekiciliğini teşvik etmeyi veya geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpık bir imaj yaratmayı amaçladığı gerekçesiyle hukuka aykırı bulunmuş ve bu nedenle yayılması yasaklanmıştır (bkz. yukarıdaki⁸⁷ paragrafında eşcinselliğin teşvik edilmesinin tanımı, ayrıca bkz.12 ,27 , , ve466373 paragrafları).

150Bu bağlamda Mahkeme, bir kişinin cinsel yöneliminin veya kimliğinin, eşcinselliğe ilişkin olumlu bir imaja maruz kalması sonucunda değişebileceği yönündeki iddiaları, herhangi bir kanıt temelinden yoksun olduğu gerekçesiyle zaten reddetmiş olduğunu kaydeder (bkz. Bayev ve Diğerleri, yukarıda *anılan*, §§ 74, 77 ve 78). Ayrıca, "geleneksel ve geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin sosyal olarak eşdeğer olduğuna dair çarpıtılmış bir imaj yaratma" ihtimali olan bilgilerin yayılmasının yasaklanması, heteroseksüel çoğunluğun eşcinsel azınlığa karşı önyargılı bir tutum sergilemesine yol açmaktadır ve bu durum Mahkeme tarafından başvuranların ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleler için yeterli bir gerekçe olarak değerlendirilemez (bkz. Bayev ve Diğerleri, *yukarıda anılan*, §§ 68 ve 69). Aksine, Mahkeme, başvuranların yayınlarında yaptıkları gibi, aynı cinsiyetten kişilerin ilişkilerini farklı cinsiyetten kişiler arasındaki ilişkilerle esasen eşdeğer olarak tasvir etmenin, belirli bir toplumun tüm üyelerinin yaşamlarının bu temel yönüne saygı gösterilmesini ve kabul edilmesini savunmak anlamına geldiğini tespit etmektedir (bkz. Macatè, *yukarıda anılan*, § 214).

151Bazı davalarda yerel mahkemeler, ihtilaflı yayınların "çocuklarda ... geleneksel olmayan cinsel ilişkilerin geleneksel olanlardan daha üstün olduğu fikrini uyandırabildiği" (bkz. yukarıdaki¹² paragrafı) ve "geleneksel cinsel ilişkilerin hor görüldüğünü gösterdiği" (bkz. yukarıdaki³⁷ paragrafı) tespitinde bulunmuşlarsa da, bu tespiti haklı çıkaracak herhangi bir gerekçe sunmamışlardır. Mahkeme bu bağlamda, farklı cinsel yönelimlere sahip kişilere eşit ve karşılıklı saygı gösterilmesinin Sözleşme'nin tüm dokusuna içkin olduğunu yineler. Bu nedenle, cinsel yönelimleri nedeniyle kişilere hakaret etmek, aşağılamak veya küçümsemek ya da bir aile tipini diğerinin aleyhine teşvik etmek Sözleşme kapsamında asla kabul edilemez (bkz. Macatè, *ibid.*). Ancak, Mahkeme ihtilaflı yayınlarda böyle bir amaç veya etki görememektedir.

152Son olarak Mahkeme, bazı durumlarda başvuranların web sitelerinin, VK topluluklarının veya gruplarının "18+" yaş sınırlaması işaretiyle işaretlendiğini belirtmektedir (bkz. yukarıdaki³³ ,58 ve67 paragrafları). Ancak yerel mahkemeler, bu işaretin reşit olmayanların erişimini engellemek için yeterli olmadığına karar vermiş ve bunun için daha fazla gerekçe veya talimat sunmamıştır (bkz. yukarıdaki³⁶ ve63 paragrafları). Mahkeme, on sekiz yaşın altındaki kişilere yönelik bir uyarının, pornografik materyallerin çocuklara dağıtımını kısıtlamak için kabul edilebilir bir önlem olabileceğini

ve tüm izleyicileri etkileyen açık bir yasağın uygulanmasından daha uygun olabileceğini zaten tespit etmiştir (bkz. *Kaos GL* / Türkiye , no. 4982/07, § 61, 22 Kasım 2016, ve *Pryanishnikov* / Rusya , no. 25047/05, § 61, 10 Eylül 2019). Bununla birlikte, çocuklar için erişimi haklı olarak kısıtlanabilen pornografik materyallerin aksine, çocukların eşcinsel ilişkilerle ilgili bilgilere erişimine benzer kısıtlamalar getirilmesi, bu kısıtlamaların yalnızca cinsel yönelimle ilgili hususlara dayandığı durumlarda haklı değildir (bkz. yukarıdaki 142 paragrafı).

153. Mahkeme, başvuranlara ve sahip oldukları veya yönettikleri web sitelerine ve VK topluluklarına ve gruplarına karşı alınan tedbirlerin, çocukların aynı cinsiyetten ilişkileri esasen farklı cinsiyetten ilişkilerle eşdeğer olarak tasvir eden bilgilere erişimini sınırlamayı ve bu tür bilgileri zararlı olarak etiketlemeyi amaçladığını tespit etmekte ve bu tedbirlerin Sözleşme'nin 10. maddesine aykırı olduğu sonucuna varmaktadır.

(2) Kullanıcı tarafından oluşturulan içerik (başvuru no. 33421/16 (Bayan Klimova) ve 32416/20 (V.C.))

154. İki davada (no. 33421/16 (Bayan Klimova) ve 32416/20 (V.C.)), başvuranlar, oluşturdukları ve yönettikleri sosyal ağ gruplarında veya topluluklarda kullanıcılar tarafından önceden içerik denetimi olmaksızın yayınlanan içerikler nedeniyle idari bir suçtan sorumlu tutulmuşlardır.

155. Mahkeme öncelikle müdahalenin hukuka uygun olup olmadığını inceleyecektir. Bu bağlamda, *Sanchez* davasında özetlenen genel ilkelere atıfta bulunmaktadır (yukarıda anılan, §§ 124-28).

156. Özellikle, bir kuralın, bir kişinin davranışlarını düzenleyebilmesini sağlamak için yeterli kesinlikte formüle edilmediği sürece, 10 § 2 maddesi anlamında bir "kanun" olarak kabul edilemeyeceğini yineler. Söz konusu kişi - gerektiğinde uygun tavsiyelerle - belirli bir eylemin yol açabileceği sonuçları, içinde bulunulan koşullarda makul bir dereceye kadar öngörebilmelidir (bkz. *Sanchez*, yukarıda *anılan*, § 125, diğer referanslarla birlikte).

157. Daha spesifik olarak internet yayınları ile ilgili olarak, internet araçlarına yüklenen sorumluluklar ve yükümlülük kuralları "şeffaf, açık ve öngörülebilir" olmalıdır. Yüksek Sözleşmeciler Tarafların, internet gibi teknolojiler geliştikçe mevcut düzenlemeleri uyarlarken veya yeni normlar benimserken bu hususu göz önünde bulundurmaları önemlidir (bkz. *Sanchez*, yukarıda *anılan*, § 136).

158. Mahkeme, yerel mahkemelerin, sosyal ağ gruplarının veya topluluklarının yöneticilerine, önceden içerik denetimi olmaksızın üçüncü şahıslar tarafından yayınlanan içeriği silme yükümlülüğü getiren ve böyle bir yükümlülüğün hangi koşullarda ortaya çıktığını belirleyen herhangi bir yerel hükme atıfta bulunmadığına dikkat çekmektedir. Ayrıca, böyle bir yükümlülüğe uyulmaması halinde sorumluluk yükleyen veya daha genel olarak üçüncü taraf internet içeriği için yöneticilere sorumluluk yükleyen

herhangi bir yerel hükme de atıfta bulunmamışlardır (Sanchez, *yukarıda atıfta bulunulan*, §§ 130-42 ile karşılaştırınız).

159. Yerel mahkemeler yalnızca, reşit olmayanlar arasında eşcinselliği teşvik etmeyi idari bir suç haline getiren CAO'nun 6.21. maddesine dayanmıştır (bkz. yukarıdaki⁸⁷ ve⁸⁸ paragrafları). Bu hükmün Yüksek Mahkeme veya Anayasa Mahkemesi tarafından üçüncü şahıslar tarafından yayınlanan içerikle ilgili olarak bu madde kapsamında sorumluluk doğabileceğini teyit eden herhangi bir yetkili yorumuna atıfta bulunmamışlardır. Bu yasal hükmün, başvuranların, yönettikleri sosyal ağ gruplarında veya topluluklarda yayınlanan üçüncü şahıslara ait içeriği silmemelerinin sonuçlarını, içinde bulundukları koşullarda makul bir ölçüde öngörmelerine izin vermediği sonucuna varılmıştır.

160. Sonuç olarak, başvuranların, oluşturdukları ve yönettikleri sosyal ağ gruplarında veya topluluklarda önceden içerik denetimi yapılmaksızın kullanıcılar tarafından yayınlanan içerikler nedeniyle mahkum edilmeleri, CAO'nun 6.21 maddesinin geniş kapsamlı ve öngörülemez bir şekilde yorumlanmasına ve uygulanmasına dayanmaktadır. Dolayısıyla, ifade özgürlüğü haklarına yapılan müdahale "hukuka uygun" değildir.

(3) Sonuç

161. Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, mevcut altı başvurunun tamamında Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

IV. SÖZLEŞMENİN İDDİA EDİLEN DİĞER İHLALLERİ

162 Başvuranlar, Sözleşme'nin 10. maddesiyle bağlantılı olarak 14. maddesi uyarınca, cinsel yönelimleri nedeniyle ayrımcılığa uğradıklarından şikâyetçi olmuşlardır. Bayan Tsvetkova (başvuru no. 39855/20 ve 10497/21) ve Bayan Gorshkova (başvuru no. 33277/21) ayrıca Sözleşme'nin 6. maddesi uyarınca, haklarında açılan idari suç davasının, davacı taraf olmaması nedeniyle adil olmadığından şikâyetçi olmuşlardır. Bayan Tsvetkova da 39855/20 numaralı başvurusunda aleyhindeki tanıkları sorgulayamadığından şikâyetçi olmuştur. Bay Sergeyev de (başvuru no. 46226/21), Sözleşme'nin 13. maddesinin gerektirdiği şekilde, Sözleşme'ye ilişkin şikâyetleri için etkili bir iç hukuk yoluna sahip olmadığından şikâyetçi olmuştur. Dava olaylarını, tarafların beyanlarını ve 8. ve 10. maddeler uyarınca yaptığı tespitleri göz önünde bulunduran Mahkeme, yukarıdaki şikâyetlerin kabul edilebilirliği ve esası hakkında ayrı bir karar vermeye gerek olmadığı kanaatindedir (bkz. *yukarıda anılan Valentin Câmpeanu adına Hukuk Kaynakları Merkezi*, § 156).

V. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

163. Sözleşme'nin 41. maddesi şu şekildedir:

"Mahkeme, Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku yalnızca kısmi telafî yapılmasına izin veriyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören tarafa adil bir tatmin sağlar."

A. Başvuru no. 8156/20 (Bay Yedemskiy) ve 33277/21 (Bayan Gorshkova)

164 Bay Yedemskiy ve Bayan Gorshkova, belirtilen süre içerisinde adil tazmin talebinde bulunmamışlardır. Dolayısıyla, Mahkeme, bu konuda kendilerine herhangi bir meblağ ödenmesine gerek olmadığı görüşündedir.

B. Diğer uygulamalar

1. Tazminat

165. Bayan Klimova, ödediği idari ceza ve ilgili banka ücreti için manevi tazminat olarak 25.000 Euro (EUR) ve maddi tazminat olarak 51.000 Rus Rublesi (RUB) talep etmiştir.

166 Bay V.C. manevi tazminat talebinde bulunmuş ve miktarın belirlenmesini Mahkeme'ye bırakmıştır. Ayrıca, ödediği idari para cezası için 50.000 RUB maddi tazminat talep etmiştir.

167. Bayan Tsvetkova iki başvuruda 45,000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Ayrıca, ödediği idari cezalar için 700 ve 582 Avro maddi tazminat talebinde bulunmuştur.

168. Bay Sergeyev, manevi tazminat olarak 15,000 Euro talep etmiştir.

169. Hükümet, Bayan Klimova ve Bayan Tsvetkova (başvuru no. 39855/20) tarafından yapılan manevi tazminat taleplerinin aşırı olduğunu ileri sürmüştür. Maddi tazminat taleplerine ilişkin olarak ise, cezalar yasal olarak verilmiştir.

170 Mahkeme, Bayan Klimova, Bay V.C. ve Bayan Tsvetkova'ya (başvuru no. 10497/21) idari yargılamada verilen cezaların ifade özgürlüklerini kullanmalarıyla bağlantılı olarak verildiğini ve bu davada tespit edilen ihlallerle doğrudan ilgili olduğunu gözlemlemektedir. Bu nedenle Mahkeme, Bayan Klimova'ya 757 Avro, Bay V.C.'ye 714 Avro ve Bayan Tsvetkova'ya 582 Avro maddi tazminatın yanı sıra uygulanabilecek her türlü verginin ödenmesine hükmetmektedir. Bayan Tsvetkova'nın maddi tazminat talebi, yalnızca söz konusu cezanın kendisi tarafından ödenmiş olması halinde ödenecektir; aksi takdirde, söz konusu cezayı ödemesi gerekmeyecek ve dolayısıyla maddi tazminat talebinde bulunma hakkı olmayacaktır (karşılaştırınız Bayev ve *Diğerleri*, yukarıda anılan, § 97).

171 Mahkeme, Bayan Tsvetkova'nın 39855/20 sayılı başvuruda tespit edilen 8. madde kapsamındaki haklarının ihlali ile talep ettiği maddi zarar arasında herhangi bir illiyet bağı görmemektedir (*Konstantin Moskalev / Rusya* , no. 59589/10, § 74, 7 Kasım 2017); bu nedenle bu talebi reddetmektedir.

172. Mahkeme, Bayan Klimova, Bay V.C. ve Bay Sergeyev'in her birine manevi tazminat olarak 7,500 Euro ve uygulanabilecek her türlü verginin ödenmesine karar vermiştir. Bayan Tsvetkova'ya manevi tazminat olarak 9,800 Avro ve ayrıca uygulanabilecek her türlü verginin ödenmesine hükmetmiştir.

2. Masraf ve harcamalar

173. Bayan Klimova, bir yasal ücret sözleşmesine ve bir faturaya dayanarak, Mahkeme önünde yapılan yasal masraflar için de 11.250 Euro talep etmiştir.

174. Bayan Tsvetkova bir avukatlık ücret sözleşmesi ve zaman çizelgelerine dayanarak 39855/20 numaralı başvuruda Mahkeme önünde yaptığı avukatlık ücretleri için 5,300 Avro talep etmiştir. Bir posta faturası, bir tercüme ücreti sözleşmesi ve ilgili bir faturaya dayanarak, 10497/21 numaralı başvuruda avukatlık ücretleri için 5,800 Avro ve posta ve tercüme masrafları için 120 Avro talep etmiştir. Söz konusu tutarların doğrudan temsilcisinin banka hesabına ödenmesini talep etmiştir.

175. Hükümet, Bayan Klimova ve Bayan Tsvetkova'nın talep edilen meblağların gerçekten ödendiğine dair herhangi bir kanıt sunmadıklarını belirtmiştir.

176. Mahkeme'nin içtihadına göre, bir başvuran, masraf ve harcamaların geri ödenmesine, ancak bunların gerçekten ve zorunlu olarak yapıldığının ve miktar bakımından makul olduğunun gösterilmesi halinde hak kazanır. Mevcut davada, elindeki belgeleri ve yukarıdaki kriterleri göz önünde bulunduran Mahkeme, Bayan Klimova'ya 3,000 Euro ve Bayan Tsvetkova'ya 3,120 Euro ödenmesini makul bulmaktadır; bu miktarın 3,000 Euro'su temsilcisi Bay Zboroshenko'nun banka hesabına, 120 Euro'su ise temsilcisi Bayan Plyusnina'nın banka hesabına, tüm başlıklar altındaki masrafları ve başvuranlardan talep edilebilecek her türlü vergiyi kapsayacak şekilde ödenecektir.

BU NEDENLERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE

1. Başvuruları birleştirmeye *karar vermiştir*.
2. 8156/20, 32416/20, 33277/21 ve 46226/21 sayılı başvurularda Hükümet'in yargılamaya katılmamasının davanın incelenmesine engel teşkil etmediğine ve tüm başvuruları ele almaya yetkili olduğuna karar vermiştir.
3. 39855/20 numaralı başvuruda 8. madde kapsamında ve 33421/16, 8156/20, 32416/20, 10497/21, 33277/21 ve 46226/21 numaralı

başvurularda 10. madde kapsamında yapılan şikâyetleri kabul edilebilir ilan etmiştir.

4. 39855/20 no.lu başvuruda Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir;
5. 33421/16, 8156/20, 32416/20, 10497/21, 33277/21 ve 46226/21 numaralı başvurularda Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir;
6. Sözleşme kapsamındaki diğer şikâyetlerin kabuledilebilirliğini ve esasını incelemeye gerek olmadığına karar vermiştir;

7. *Hüküm*

- (a) Davalı Devlet'in, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde başvuranlara, karar tarihinde geçerli olan kur üzerinden Rus rublesine çevrilmek üzere aşağıdaki miktarları ödemesine
 - (i) Maddi tazminat olarak Bayan Klimova'ya 757 Euro (yedi yüz elli yedi Euro), artı uygulanabilecek her türlü vergi;
 - (ii) Bay V.C.'ye 714 Avro (yedi yüz on dört Avro), artı maddi zarara ilişkin olarak talep edilebilecek her türlü vergi;
 - (iii) Bayan Tsvetkova'ya 582 Euro (beş yüz seksen iki Euro), artı bu talebin ilgili olduğu cezayı zaten ödemişse, maddi zararlar ilgili olarak talep edilebilecek her türlü vergi;
 - (iv) Bayan Klimova, Bay V.C. ve Bay Sergeyev'in her birine 7.500 Avro (yedi bin beş yüz Avro) ve Bayan Tsvetkova'ya 9.800 Avro (dokuz bin sekiz yüz Avro) artı manevi zarar için talep edilebilecek her türlü vergi;
 - (v) Bayan Klimova'ya 3,000 Euro (üç bin Euro), artı masraf ve harcamalar için başvurana yüklenebilecek her türlü vergi;
 - (vi) Bayan Tsvetkova'ya 3,120 Euro (üç bin yüz yirmi Euro), artı başvurana yüklenebilecek her türlü vergi, masraf ve harcamalar için, 3,000 Euro (üç bin Euro) temsilcisi Bay Zboroshenko'nun banka hesabına ve 120 Euro (yüz yirmi Euro) temsilcisi Bayan Plyusnina'nın banka hesabına ödenecektir;
- (b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin bitiminden uzlaşmaya kadar, yukarıda belirtilen tutarlar üzerinden, temerrüt süresi boyunca Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal borç verme oranına eşit bir oranda artı yüzde üç puan basit faiz ödenmesine karar vermiştir;

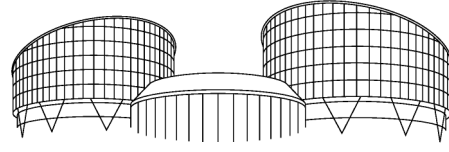
8. Başvuranların adil tazmin taleplerinin geri kalanını reddetmiştir.

KLIMOVA VE DİĞERLERİ / RUSYA KARARI

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddeleri uyarınca 4 Şubat 2025 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Olga Chernishova
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ioannis Ktistakis
Başkan

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EK

Davaların listesi:

No .	Başvuru no.	Dava Adı	Başvuru Tarihi	Başvuru sahibi Doğum Yılı İkamet Yeri	Temsilcisi
1.	33421/16	Klimova - Rusya	29/05/2016	Yelena Aleksandrovna KLIMOVA 1988 Nizhniy Tagil	Dmitriy Gennadyevich BARTENEV
2.	8156/20	Yedemskiy / Rusya	01/02/2020	Mikhail Anatolyevich YEDEMSKIY 1973 Moskova	Damir Ravilevich GAYNUTDINOV
3.	32416/20	V.C. / Rusya	28/07/2020	V.C. 1984 Naberezhnye Chelny	Aleksandr Yelenovich BELIK
4.	39855/20	Tsvetkova - Rusya	22/08/2020	Yuliya Vladimirovna TSVETKOVA 1993 Komsomolsk-on-Amur	Nikolay Sergeyevich ZBOROSHENKO
5.	10497/21	Tsvetkova - Rusya	02/02/2021	Yuliya Vladimirovna TSVETKOVA 1993 Komsomolsk-on-Amur	Anna Vitalyevna PLYUSNINA

KLIMOVA VE DİĞERLERİ / RUSYA KARARI

No .	Başvuru no.	Dava Adı	Başvuru Tarihi	Başvuru sahibi Doğum Yılı İkamet Yeri	Temsilcisi
6.	33277/21	Gorshkova - Rusya	14/06/2021	Vera Alekseyevna GORSHKOVA 2000 Yekaterinburg	Anna Vitalyevna PLYUSNINA
7.	46226/21	Sergeyev v. Rusya	07/09/2021	Aleksey Vladimirovich SERGEYEV 1979 St Petersburg	Anton Igorevich RYZHOV

KLIMOVA VE DİĞERLERİ / RUSYA KARARI